

ŠAHID

شاهد

Godina VIII

Broj 20

Septembar, 2007.

Ramazan 1428

Cijena 2 KM - Za inostranstvo 2 €

NAGRADA ZA ŽIVOTNO DJELO

ISPRAČAJ XII GENERACIJE
MATURANATA

ŠAHIDOV JUBILEJ

BROJ 20

- INTERVJU SA MINISTRICOM
ZDENKOM MERDŽAN

- U POSJETI OSNOVCIMA O.Š.
"SAFVET BEG BAŠAGIĆ"
VISOKO

- OD "ŠAHIDUZ-ZEMANA"
DO "ŠAHIDA"

- ISLAM NIJE SAMO
RELIGIJA (IZ "ISLAMSKJE
DEKLARACIJE")

"Šahid"

List učenika

Medrese „Osman-ef. Redžović“

Čajangrad, Visoko, BiH

Tel: 032 745 771; fax: 032 745 770

e-mail: sahid@medresa.org

www.medresa.org

Izdavač:

Medresa „Osman-ef. Redžović“

Glavni i odgovorni urednik:

Zehra MAHMUTOVIĆ

Sekretar redakcije:

Edin HASIĆ

Voditelj novinarske sekcije:

Emir UZUNALIĆ, prof.

Lektor:

Amina MEŠINOVIĆ, prof.

Redaktura:

Emir UZUNALIĆ, prof.

Redakcija:

Zehra MAHMUTOVIĆ, Amina ZEHEROVIĆ,

Aida HALILOVIĆ, Elvedin BEŠLIJA,

Safija ALIČKOVIĆ, Nermin MUJANOVIĆ,

Almedin SPAHIĆ, Velida SILADŽIJA,

Ahmed BAJRIĆ, Senaid GAČIĆ,

Džemka KARALIĆ, Nejra OMEROVIĆ,

Lamija BABIĆ, Hafiza ADEMOVIĆ,

Mehmed IMAMOVIĆ, Semir DIZDAREVIĆ,

Bilal ADILOVIĆ, Muhamed BILČEVIĆ

Saradnici u ovom broju:

Aldin SINANOVIĆ, Sabahudin MUALIĆ,

Selma ZUKAN, Nadžida ALIHODŽIĆ,

Amina KAZIJA, Medina BUKVA,

Malik HASANDIĆ

DTP i naslovna strana:

Edin HASIĆ

Tel: 061/409-892

Foto: Almedin SPAHIĆ

Štampa: „REMIX“ Visoko

List izlazi povremeno

Šahid je upisan u evidenciju javnih glasila Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta BiH pod brojem 496 od 8. 4. 1995 god.

U OVOM BROJU OBJAVLJUJEMO:

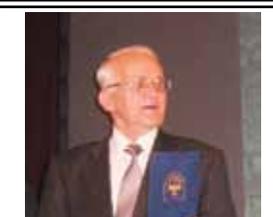
**UČILI SMO IH DA BUDU
DOBRI LJUDI**

str.11

**BOJE DUGE NE MOŽE VIDJETI
ONAJ KO JE U NJOJ...**

str.14

**NAGRADA ZAVIČAJA JE
NAJDRAŽA NAGRADA**

str.16

**INTERVJU SA MINISTRICOM OB-
RAZOVANJA ZE-DO KANTONA
GOSPOĐICOM
ZDENKOM MERDŽAN**

str.17

**MI OD VODE SVE ŽIVO
STVARAMO (HUTBA)**

str.20

**PREDSTAVLJAMO: O.Š.
"SAFVET BEG BAŠAGIĆ"
VISOKO**

str.30

IZGUBLJENI VID

str.40

AH' TA LJUBAV...

str.42

Piše: Zehra MAHMUTOVIĆ, IIIb

Poštovani čitaoci, čast mi je i zadovoljstvo predstaviti Vam jubilarno, 20. izdanje našeg i Vašeg lista "Šahid". Uz veliki trud i Allahovu pomoć, iz štampe je, evo, izišao i njegov novi broj. Navikli smo na to da Vas svaki put iznenadimo zanimljivim sadržajem.

Ovaj put imamo mnogo toga što će Vas, nadamo se, jednostavno natjerati da "Šahid" ne ispuštate iz ruku. Prije svega, ovo jubilarno izdanje se dosta razlikuje od prethodnih. Sretni smo što vam ovaj put predstavljamo "Šahid" u nešto ljepšem ruhu. A ono što ga čini ljepšim je to što je po prvi put u kolor-izdanju, što će Vam, nadam se, čitanje učiniti ugodnijim. Trudili smo se da u ovom izdanju za svakoga bude ponešto, od onih nešto "ozbiljnijih" tema, do "lakših" tema koje vole mladi.

Iz sadržaja svakako, prije

IZ UREDNIKOVOG PERA

svega, treba izdvojiti ispraćaj 12. generacije maturanata naše Medrese. Ova generacija će ostati dugo u sjećanju prije svega zbog onih koje mi zovemo "ponosom generacije", a to su učenici generacije, Halilović Aida i Kevrić Mahir, te sestre blizankinje, naše odlične učenice i hafize, Zubejda i Zahida Vračo.

S obzirom da je ovo jubilarno izdanje našeg lista odlučili smo ponuditi Vam i intervju sa ministricom obrazovanja ZE-DO kantona.

Ovaj mali "Šahidov" jubilej odlučili smo iskoristiti i da Vas podsjetimo na prethodne brojeve "Šahida", koji su nekada izlazili iz štampe, a danas žive vjerovatno samo još u našem sjećanju. Iz njih smo izdvojili i nekoliko tekstova, koji će Vas podsjetiti na ono o čemu je "Šahid" nekada pisao.

Allah dž.š. u Kur'anu kaže: "Trudite se i Allah će trud vaš vidjeti." Zato želimo sa vama podijeliti radost povodom dovršavanja izgradnje školskog amfiteatra, što je veliki uspjeh naše Medrese. I, zaista, trud se isplati. Ponosni smo što Kolektiv Medrese iz dana u dan raste, pa se nadamo da će rezultati

našeg zajedničkog truda i napora biti ljepota koja će biti na hizmetu ne samo ovim, nego i budućim generacijama.

Kada su u pitanju oni "lakši" sadržaji našeg lista, toplo Vam preporučujem "rahat čoše", koje će Vas, nadam se, oraspoložiti i razveseliti.

U svijetu u kojem živimo ništa nije vječno. Kao što znamo, sve je podložno konstantnim promjenama. Promjena koju možete primjetiti u ovom broju je i nova urednica. Nadam se da ću ispuniti kako svoja tako i očekivanja naših čitalaca, jer u ovom vremenu svaka pisana riječ koja upućuje na hajr je dobro- došla i nadam se da će poslužiti makar i na moment da društvo u kojem živimo postane bolje.

Lijepo je biti dio dobra, dio ove škole. Stoga, pomozite nam da zajedno budemo u dobru, kako svojom posjetom našoj medresi, tako i korisnim savjetima o onome što bismo mogli promijeniti nabolje.

Na kraju, želim Vam u ime redakcije "Šahida" kao i svih učenika Medrese poželjeti sve najbolje povodom nastupajućih mubarek dana, sa željom da Vam Allah dž.š.

REDAKCIJA
"ŠAHIDA" 2007.
GODINA

DA SE NE ZABORAVI

OD "ŠAHIDUZ-ZEMANA" DO

"ŠAHIDA"

Prva redakcija učeničkog lista "ŠAHID"

Piše: Dženan HANDŽIĆ, prof.

Neko je rekao: „Živjeti znači – sjećati se“. Zato me je veoma obradovala molba aktuelne Redakcije „Šahida“ da se za ovaj jubilar, 20. broj, našeg učeničkog lista, prisjetim njegove prve redakcije na čijem sam čelu bio, tada kao učenik četvrtog razreda Medrese. Prisjećanje na nastanak i prve brojeve „Šahida“ neminovno budi i sjećanja na dane provedene u medresanskim klupama.

Moja generacija pohađala je Medresu u toku agresije na našu domovinu. One strašne ratne zime 1993./1994., nastavu u prohladnoj učionici gračaničke džamije znala su prekinuti granatiranja. Treći razred smo bili prisiljeni završiti naprečac,

nekoliko sedmica prije planiranog kraja školske godine, jer su se tih dana ratna događanja na ovom području intenzivirala. Ipak, zahvaljujući strateškom položaju Medrese, za razliku od naših vršnjaka iz drugih škola, nastavu smo tokom čitavog rata mogli skoro redovno pohađati. Sa radošću se sjećam tadašnjeg entuzijazma i žara za naukom u vrijeme kada se najčešće moralo učiti i čitati uz svijeću ili fenjer.

Kako je „Šahid“ postao „Šahid“

Mislim da je priča o „Šahidu“ počela kada je, tih ratnih godina, prof. Mirsad Mahmutović sa grupom imama pokrenuo list „El-Hidaje“. Đaci medrese su ga dočekali sa radošću i u njemu vidjeli priliku za pisanje i objavljivanje prigodnih tekstova. Bez obzira na „nemoguće“ uvjete,

u nama se polahko budila želja da i sami napravimo naš, učenički list, u kojem bismo mogli predstaviti Medresu i objavljivati svoje radove. Ideja je dočeka sa radošću i odobravanjem, a najveću podršku našli smo u našem direktoru, prof. Džemal-ef. Salihspahiću, profesoru fikha, Salih-ef. Traki i profesoru bosanskoga jezika, Kasimu Botonjiću. Odluka o pokretanju đačkog lista je ubrzo i donesena, a ime mu je dao upravo prof. Trako. Prva, potpuna verzija imena lista koju je on predložio bila je „Šahiduz-zeman“ – „Svjedok vremena“, sa snažnom aluzijom na želju da se bude svjedokom važnih historijskih događaja, kako za naš narod i domovinu, tako i za Medresu. Kasnije smo se na sastancima redakcije odlučili da taj naziv skratimo, i da se list zove jednostavno „Šahid“, smatrajući to dovoljnim, a istovremeno i praktičnijim i pamtljivijim.

Muzejski eksponat u upotrebi

Prikupljanje i obradu informacija današnje cyber i web generacije digitalnog doba ne mogu ni zamisliti bez pomoći računara i interneta, o čemu mi tada, kada najčešće nismo imali

ni električne energije, nismo ni razmišljali. Naše jedino tehničko pomagalo bila je pisaća mašina „Remington“ koju je direktor, sebi svojstvenom, poslovičnom pedantnošću, ko zna otkad i kako, sačuvao, i predao meni kao uredniku. Mašina je bila neispravna, ali sam je uz očevu pomoć doveo u upotrebljivo stanje i ponosno je nosio u njenom trošnom koferčiću kao neku vrstu statusnog simbola. Dobiti priliku da se tekst otkuca na mašini bila je prava privilegija. Nakon što se otkucaju, radovi su dobijali neki poseban ton i ozbiljnost u vlastitim i u tuđim očima. U svim mojim kasnijim sjećanjima na medresanske dane, pokretanje i uređivanje „Šahida“, zveket te „Remingtonke“ se javlja kao refren, lajtmotiv, živo sjećanje i snažan simbol jednog vremena u kojem smo znali naći smisao za ljepotu i zadovoljiti se onim što nam je bilo dostupno. Drago mi je da je sačuvana do danas i da se za nju našlo mjesta u medresanskom muzeju.

Imam džamijske redakcije

Redakcija se okupljala u školskoj džamiji, jer drugog prostora za takva okupljanja nije ni bilo. Zato je i jedina fotografija prve redakcije „Šahida“ koju možete vidjeti uz ovaj tekst snimljena baš u džamiji, sa mihrabom u pozadini. Na njoj su redom, sa desna na lijevo: prof. Kasim Botonjić, Adnan Muminović, Emir Isović, Dženan Handžić, Muris Šehić, Fikret Bajrić, Esmir Halilović, Zinaida Mujanović, Azra Bašić, Dženita Mušinbegović, Dženita Topalović, Lejla Botonjić, Irhada Kadrić i Emina Trako.

Bez sumnje, posebnu zahvalnost dugujemo tadašnjem

vođi novinarske sekcije, Kasimu Botonjiću, profesoru bosanskog jezika i književnosti tada u našoj, a danas u Gazijinoj medresi u Sarajevu. Dijelio je naš mladalački entuzijazam, uvijek donosio neke nove teme, fotografije i vinjete isječene iz starih novina koje bi nam mogle poslužiti, strpljivo nas slušao i svojom dobrotom oplemenjavao i „brusio“ i nas i naše prve tekstove. Vrijedi spomenuti da je Adnan Muminović, učenik Druge generacije Medrese, koji me naslijedio na mjestu urednika, uz prof. Botonjića posebno zavolio novinarstvo, pa je nakon Medrese završio Žurnalistiku i danas radi u „Onasi“ kao profesionalni novinar.

Likovno oblikovanje arapskog logotipa „Šahida“ povjerili smo Emiru Isoviću koji je imao dara za kaligrafiju i rado crtao. Danima se nije odvajao od svog pribora i velikog hamer-papira na kojem je crtao i dotjerivao doslovno desetine mogućih likovnih rješenja. Na kraju smo se opredijelili za ovo koje „Šahid“ i danas nosi.

Trbuhom za kruhom

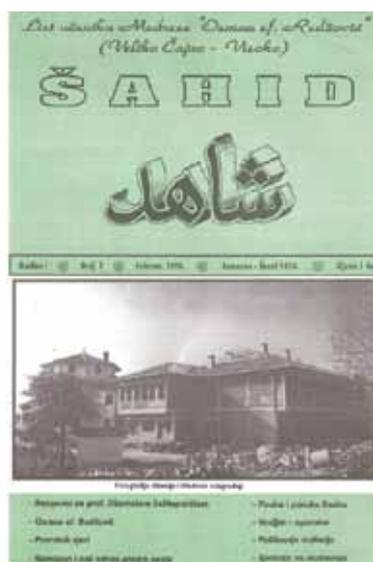
S obzirom na vrijeme u kojem se sve ovo odvijalo, nismo se suočavali samo sa tehničkim, nego i sa finansijskim preprekama. Trebalo je namaći sredstva za štampu. Taj problem smo riješili jednostavno, po sistemu „trbuhom za kruhom“. Sročili smo i umnožili (na pisaćoj mašini, naravno!) odgovarajuće pismo – molbu, i zakucali na vrata visočkih privrednika i drugih prijatelja Medrese. Pomoć nije izostala, tako da su i prvi i drugi broj najvećim dijelom štampani sponzorskim sredstvima.

U osmišljavanju koncepcije lista, obradi tekstova, prikupljanju potrebnih sredstava i pripremi za štampu dočekali smo i kraj rata. Redakcija je iza sebe ostavila prvi i drugi broj „Šahida“, oba prigodna – jedan povodom nastupanja mjeseca ramazana u februaru 1996. godine, a drugi povodom završetka školovanja Prve generacije maturanata Medrese u junu iste godine.

Svjedok vremena

Listajući posljednje brojeve „Šahida“ radujem se što su i obimom, i izgledom, i sadržajem toliko unapređivali u odnosu na prve, pa se sjetim misli koju sam toliko puta čuo od našeg direktora: „Početnik nikada ništa nije dobro napravio!“

To je tačno, ali, ipak, prvo je voće najslađe. Prisjećajući se okolnosti u kojima su nastajali prvi brojevi „Šahida“, ne mogu ne biti ponosan na njih. Ispunili su svoj cilj, postali mnogo više od onoga što smo se nadali, i ostali baš to što smo i željeli: Svjedok jednog vremena.

NASLOVNICA "ŠAHIDA"
br. 1. IZ 1996. GODINE.

TEKST IZ PRVOG BROJA LISTA "ŠAHID" 1996. GODINE

ALIM U PRAVOM SMISLU TE RIJEČI

Priledile: Emina Trako & Zenaida Mujanović, IVb

Osman-ef. Redžović, sin Jusufov, rođen je 1884. god. u mjestu Strgačina (Rudo). Pohađao je Medresu u Čajniču, a Atmejdan-medresu i Daru-l-muallimin u Sarajevu. Poslije toga je položio prijemni ispit i upisao se u Mekteb-i nuvvab u Sarajevu. Izgleda da je iza školovanja obavljao kadijsku dužnost u Tuzli gdje ga je zatekao I svjetski rat.

Potom, 14. jula 1914. god., Osman-ef. Redžović biva regrutovan te imenovan za vojnog imama u Tuzli. Kuda je kao vojnok prošao u tim ratnim godinama ne zna se, ali se zna da su ga starješine, zbog nekih, vjerovatno principijelnih neslaganja, proglasile neuračunljivim, te je zbog toga bio penzioniran. Poslije Prvog svjetskog rata izvjesno vrijeme živi i radi u Sarajevu gdje je provodio vrijeme u čitanju knjiga i spremanju đaka za polaganje ispita na raznim školama. Dobri poznavao Osman-ef. ličnosti stavljali su ga uz rame poznatog

OSMAN-EF. REDŽOVIĆ

sarajevskog alima Ahmed-ef. Bureka za kojeg se govorilo da mu u učenosti nema ravnog **odavde do Istanbula**. Osman-ef. je bio uistinu alim, alim i u vjerskim i u svjetovnim granama nauke.

Njegovo poznavanje vjerskih znanosti, naročito šerijatskog prava (fikh) i šerijatskog nasljednog prava (fera'id) bilo je na visini, a od svjetovnih znanosti naročito je poznavao matematiku i sfernu trigonometriju. Zbog posljedica rata imao je krhko zdravlje.

Da bi se sklonio od gradske buke potražio je kutak mira i tišine i našao ga je u Smršnici (Korićima), nedaleko od Visokog. Osman-ef. je i u Korićima kao i u Sarajevu svoje vrijeme trošio na čitanje knjiga, podučavanje i upućivanje u islam. Odmah po dolasku u Koriće okupio je nekolicinu učenika, uglavnom iz mjesnog džemata. Broj učenika se vremenom povećavao jer se o Osman-ef. i njegovom radu proćuo dobar glas, pa su pristizali ućenici i iz udaljenih mjesta. Da se broj ućenika povećavao i postajao sve veći, svjedoći i ćinjenic što je Osman-ef. uzeo sebi za pomoćnika mu'allima u džematu Smršnica, Salih-ef. Semića, koji mu je bio desna ruka sve do njegove smrti.

O djelu i radu Osman-ef. Redžovića, nakon njegovog

preseljenja na ahiret, pisali su i usmeno prenosili njegovi učenici i ljudi koji su ga dobro poznavali. Pošto je Osman-ef. živio i djelovao u periodu od 1884 do 1935., dakle prije 60 godina, sve je manje onih koji su živjeli u njegovu doba i koji su ga lično i dobro poznavali.

Mada, postoji dosta zabilješki o Osman-ef. životu, sve je to nedovoljno da bi se otkrila prava vrijednost čovjeka koji je, usprkos svemu, nastojao razvijati zdrav islamski duh.

Njegovo ponašanje i način ophođenja sa džematlijama ostali su kao primjer svima, poput sablje posijecali su svaku kolebljivost, pa je lahko pridobijao srca za islamski način života.

Kao što smo već naveli, o Osman-ef. su pisali mnogi, a za ovu priliku izdvojit ćemo samo neke. Naprimjer, profesor Džemal Salihspahić je na veoma lijep način iznio svoje mišljenje o Osman-ef. u svojoj knjizi "Imam" u kojoj, između ostalog, čitamo i ove riječi:

"Sve ga je radovalo, ništa ga nije iznenađivalo, nije želio nemoguće, pokazivao je uvijek i svugdje ljubav a nikada mržnju, hrabrost a nikada kukavičluk; znao je da je život težak, ali nije plakao zbog toga i uvijek je znao pronaći nešto što je u njemu lijepo, a lijepo mu je, npr. bilo: disciplina i marljivost učenika, sloga u džematu i porodici, proučavanje života i rada pčela, dug razgovor sa učenicima i džematlijama...

Mnogi osjećaju da je njegov duh i danas prisutan u Gračanici.

Nastojao je da ljude više voli već što ih žali. Tražio je malo, a

pružao mnogo, ali i pored toga neki nisu imali razumijevanja."

Osman-ef. Kaplan iz Gornje Smršnice za Osman-ef. nam kaže:

"Pošto sam bio njegov učenik upoznao sam ga onakvog kakav je ustvari i bio, ni previše strog ni previše nježan.

Tražio je u svemu sredinu. Radovao ga je svaki novi napredak učenika, kao da se to lično njemu događalo, a ne učeniku. "Bio je jedan od onih ljudi koji su nadasve cijenili rad, iskrenost, istinu." "I tako u nedogled", kako kaže Osman-ef. Kaplan, "može se pričati o dobrim osobinama rahmetli Osman-ef. a da nikada ne ponestane riječi."

Nakon osam godina plodnog islamskog rada Osman-ef. je u 51. godini života, tačnije 15. augusta 1935., preselio na ahiret, a ukopan je u haremu džamije u Gračanici. Mezar i nišani rahmetli Osman-ef. i danas se jasno raspoznaju i uredno održavaju. Natpis na nišanu sastavio je njegov prisni prijatelj, učeni hadži-Mujaga Merhemić iz Sarajeva. Na uzglavnom nišanu s jedne strane čitamo natpis u stihovima na turskom jeziku koji u prijevodu glase:

ZA NJEGOVU DUŠU PROUČI FATIHU! PRVAK MEĐU ONIMA KOJI SU STEKLI PRAVU SPOZNAJU; UČITELJ VELIKOG DARA I SPOSOBNOSTI; OSMAN KOJI ZASLUŽI OPROST BOŽIJI; POBOŽNJAK OD BOGA NADARENI; NA NJEGOVO OBILNO ZNANJE, SVAKO SE S PRAVOM OSLANJAO. NJEGOVOJ ČISTOJ DUŠI, BOŽE, NEKA JE TRAJAN RAHMET TVOJ.

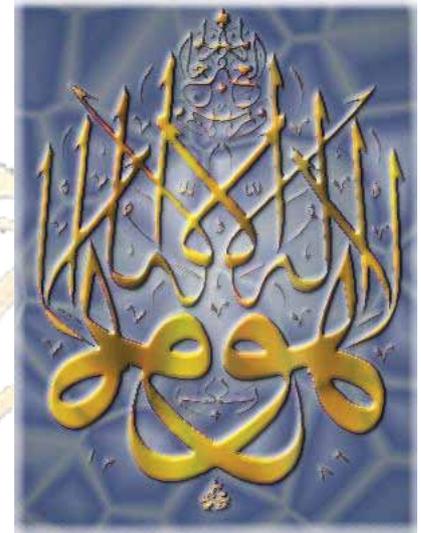
Na drugoj strani uzglavnog nišana uklesan je tarih o smrti Osman-ef. Redžovića u kojem se kaže:

VJEČNO ŽIV JE SAMO ON, ALLAH! NEKA MU ALLAH GRIJEHE OPROSTI, UGLEDNI KADIJA IZ ČAJNIČA, REDŽOVIĆ OSMAN EFENDIJA, SIN JUSUFOV, 15.08.1935.

Ovaj natpis jasno govori koliko je hadži-Mujaga cijenio njegovu moralnu čistotu i učenost

Osman-ef. nije iza sebe ostavio materijalno blago, ali iza njega je ostalo nešto puno vrjednije i dugotrajnije: zrno islama, zrno iz koga je između ostalog nikla i ova naša nova medresa, novi đaci...

Medresa nosi naziv upravo po tom našem velikom alimu, Osman-ef. Redžoviću. Sada se, opet, mada ne u Korićima nego u Velikom Čajnu, čuje žamor đaka koji pristizu, kao u doba Osman-ef., ali ovoga puta iz mnogo udaljenijih krajeva. Žeđ za naukom dovela ih je na izvor koji je davne 1928. iskopao Osman-ef. i po kojem će visočki kraj nadaleko i dugo ostati poznat.

DA SE NE ZAPORAVI PONOVO OBJAVLJUJEMO

Piše: Husein HAJRIĆ, Buzići-Visoko

Općinski izbori u Kraljevini SHS

Prvi općinski izbori u Bosni i Hercegovini obavili su se 28. oktobra 1928. godine. Prije ovih izbora bile su oformljene općine u visočkom srezu i bilo ih je osam: Breza, Gračanica, Kakanj, Kralupi, Kraljeva Sutjeska, Mokronozi i Visoko kao gradska, koja je ranije radila po Zakonu o gradskim općinama. Općina Gračanica imala je 41 selo i zaseok.

Ova sela i zaseoci bili su u sastavu od 7 općina i to: Arnautovići, Gračanica, Poriječani, Podvinci, Seoce, Slapnica i Trnovci. Ova općina ima veliki broj stanovnika i veliko prostranstvo, tako da se izbori nisu mogli na jednom mjestu pa su određena 3 birališta. Jedno biralište je bilo u Bijelom Polju, drugo u Gračanici i treće u Poriječanima. Opštinske izbore na biralištu u Poriječanima obavio je dolje potpisani. Prije izbora, na nekoliko dana ranije, dobio sam pismeni nalog od sreskog načelstva odnosno Izborne komisije za srez Visoko na dan 28. oktobra 1928. na biralištu u Poriječanima imam obaviti sve administrativne poslove oko izbora općinskih vijećnika za općinu Gračanicu. Ovom nalogu nisam se radovao jer znam da su se prije tri godine 1925. obavili parlamentarni izbori u Malom Čajnu gdje je bilo nereda i tučnjave u kojoj je bilo mrtvih i ranjenih ljudi, pa radi toga sam se pribojavao da se i ovog puta neće nešto slično dogoditi.

Kad se ovo desilo ja sam bio mlad, bez prava glasa i đak Franjevačke gimnazije u Visokom. O ovom događaju su novine pisale naveliko i opisivale slučaj oko izbora. I mene je ovaj slučaj zainteresovao.

Vladajuća partija u ovom slučaju "Radikali" bojala se opozicije da ne izgube na izborima. U opoziciji je između ostalih bila i "JMO". U ovom slučaju nisu izazvali nered birači nego vladajuća parti-ja i oni koji su pripremali izbore. Ovo biralište su odredili da bude u kući Riste Dukića. Kuća je bila veoma mala, na nezgodnom mjestu, pokraj rijeke Gorušice, među brdima šumom obraslom.

Osim toga, po broju glasača trebali su oformiti nekoliko birališta u ovom kraju, ali je bilo sve skoncentrisovano na jednom mjestu kako bi se omogućilo svim glasačima da glasaju. Komisija koja je sprovodila ove izbore bila je sastavljena od poslušnih vladajućoj klasi.

Izbori trebaju da se obave od 7 sati ujutro do 19 sati na večer i glasanje je vršeno kuglicama.

Kako je ovo biralište bilo određeno za hiljade glasača, to je od prvih sati nastalo navaljivanje na vrata birališta s obzirom na udaljenost pojedinaca da što prije glasa i ode kući.

Komisija je namjerno otežavala rad tako, tako što je po nekoliko minuta zadržavala jednog glasača. Oko podne, kad je trebalo odmoriti i ručati. Komisija je napustila sobu u kojoj su glasačke kutije, a odmah iza toga neko je pokušao istresti iz opozicionih kutija kuglice u kutiju vladajuće partije.

Ovu operaciju je neko od opozicionih glasača primijetio i na sav glas obavijestio prisutne glasače o događaju, masa je navalila na biralište i Izbornu komisiju prisilila i vratila u sobu gdje je se glasanje obavljalo.

Komisija i nekoliko drugih prisutnih glasača pregledali su sve glasačke kutije i ustanovili, da kutije nisu oštećene i da su na njima blombe ispravne te da se može glasanje nastaviti, glasanje je nastavljeno ali pod većom kontrolom glasača. Glasaci koji glasaju i oni koji još nisu glasali svi čekaju izhod glasanja. Kuriri su odnijeli rezultate glasanja Sreskoj izbornoj komisiji u Visokom.

Sreska izborna komisija pored toga što je saznala o rezultatima glasanja, saznala je da operacija pretresanja kuglica iz kutije u kutiju nije uspjela pa su se zadovoljili bar time što veći broj glasača do 19 sati neće moći glasati. Poslije podne glasanje je teklo prilično uredno sve do 19 sati.

U 19 sati pokušalo se zatvori biralište i time završiti glasanje. Kako do toga vremena veliki broj glasača nije glasao, po prilici oko 20% svih upisanih glasača, glasači navale na biralište tražeći da se glasanje nastavi i tako je komisija bila prisiljena da nastavi sa glasanjem. Izborna komisija pošalje izvještaj Sreskoj izbornoj Komisiji o rezultatu glasanja i da je glasanje produženo.

Kako je glasanje obavljeno u jesensko i u 19 sati već je noć i glasači su oko birališta naložili vatre da se griju jer je te noći bilo prilično hladno. Grijanje oko vatri nije dugo trajalo iz Visokog su stigla jedna zaprežna kola naoružanih ljudi, ne zna se je su li billi žandari ili neko drugi.

Zna se samo da su bili u civilnoj odjeći, približili su se biralištu i nekoliko hitaca iz puške ispali preko glava ljudi misleći da će se preplašiti i pobjeći.

Okrenulo se drukčije, masa je navalila na njih, mislim na naoružana lica i kad su bili na dohvat ruke jedan je okrenuo pucati u masu i služeći se mrakom otjerali ga prema Visokom ali posve drugim putem. Od ove pucnjave je poginuo Bešlić Began iz Poriječana i bilo je nekoliko ranjenih. Glasanje nije prestalo do pola noći dok nije i zadnji glasač glasao.

Eto to mi je dalo povoda da se brinem kako ću obaviti izbore koji će se održati u Poriječanima za koje sam odgovoran, bojeći se da se ne bi što desilo slično ovom, o čemu sam govorio.

TEKST IZ LISTA "ŠAHID" BR. 6. 1999. GODINA

IZ ŠAHIDOVE SEHARE ILI: OVAKO JE TO BILO NEKADA, DAVNE 1999. GODINE

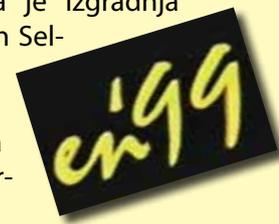
VIJESTI IZ MEDRESE

Dana 4.6.1998. godine završena je nastava u školskoj 1997/98. godini, a 20.6. iste godine, održana je Svečana akademija u povodu završetka školovanja III generacije maturanata (29 učenika i 32 učenice). Svečana akademija je održana u prostorijama medresanske (čajangradske) džamije a prisustvovali su joj mnogobrojni gosti među kojima je bio reisu-l-ulema, dr. Mustafa Cerić, književnik Nedžad Ibrišimović, sarajevski muftija, Husein ef. Smajić i drugi.

U nedjelju (21.6.1998. godine) održani su prijemni ispit za upis VII generacije učenika. U prvi razred primljeno je 72 učenika i to 39 učenika i 33 učenice.

Dana 27.8. tekuće godine završena je izgradnja munare. Munaru je projektovao ing. Irfan Selman, a glavni majstor prilikom izgradnje bio je Zuhdija Imamović iz Velike Kladuše. Munara je visoka 26 metara, a karakteristična je po tome što je metar-dva odvojena od džamije.

U subotu, 12.9.1998. godine u Medresi je počela nova 1998/99. školska godina u koju je upisano 257 učenika/ca. Tog dana u rad je puštena i nova digitalna telefonska centrala u Gračanici.

Dana 1.12.1998. godine otvorena je školska pekara "Medina". Opremu za pekaru donirala je humanitarna organizacija "TAIBAH INTERNATIONAL".

U novoj školskoj godini u Medresi je počeo raditi novi profesor tefsira i fikha, Muhamed Mušibegović, te novi profesor konverzacije arapskog jezika, Muhamed Šerbi. Novim profesorima želimo dobrodošlicu i uspjeh u radu.

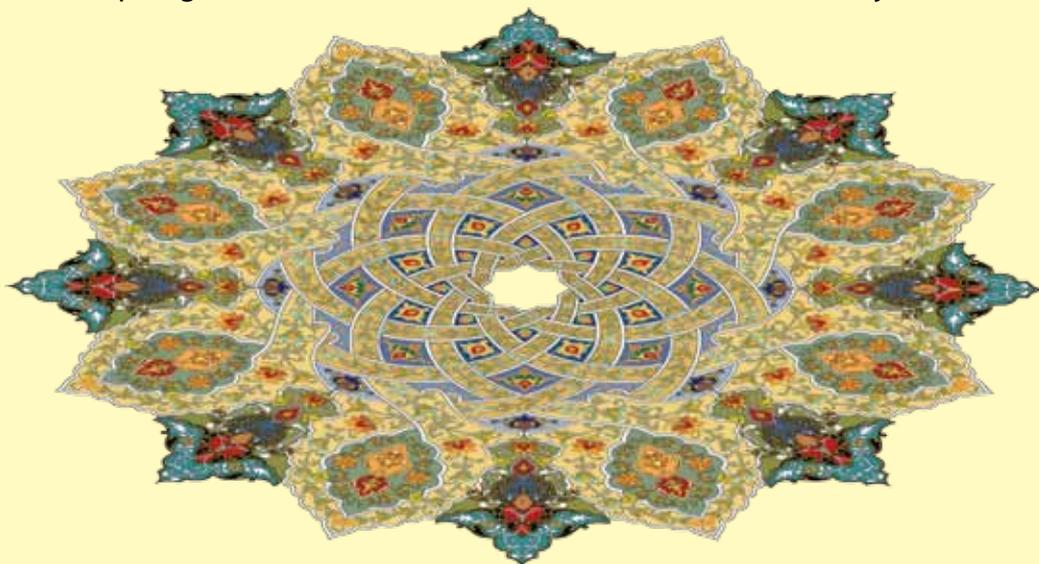
Od 17.12.1998. do 06.01.1999. godine u organizaciji "TAIBAH" INTERNATIONAL" grupa od pet učenika naše medrese i isto toliko učenika travničke medrese i dva učenika Bošnjačke gimnazije iz Sarajeva sa direktorom naše Medrese Džemalom i našom sekretaricom Amilom Husić obavili su umru. Putne troškove i boravak snosila je "TAIBAH" organizacija. Na putu do Meke i nazad učenici su posjetili još i Budimpeštu, Kairo, Medinu i Džidu.

Za vrijeme prošlog ramazana preko stotinu učenika/ca uspješno je obavilo obaveznu ramazansku praksu. Nakon petonedjeljnog ramazanskog odmora nastava u drugom polugodištu počela je u subotu, 23.01.1999. godine po starom Planu i programu i rasporedu.

U cilju stručnog usavršavanja profesorica arapskog jezika, Subhija Hadžimejlić otputovala 01. i 2. 1999. na jednomjesečni boravak u Kairo.

U okviru predmeta IMAMET I HATABET u Medresi se svake nedjelje, iza jacije, odražavaju tribine-predavanja iz oblasti islamistike. Predavanja održavaju učenici III razreda uz pomoć predmetnog nastavnika Džemala Salihspahića. Spomenute tribine se redovno održavaju još od početka školske 1994/95. godine. Nakon održanog predavanja i učenici se neko vrijeme zadrže u školskoj čajhani i gdje uz prikladnu muziku, topli Enverov čaj, kahvu ili hladan sok, nastave razgovor o temi tribine ili, pak, o svojim, đačkim pitanjima, (ne)zgodama. I tribine su javne i nije rijetkost da ih posjećuju omladinci iz drugih džem'ata i gradova. "Uljepšavanju" ambijenta i atmosfere na našim popularnim i veoma korisnim tribinama često doprinose i vrijedni članovi školskog hora, a nekada se čuje glas nekog od članova recitatorske sekcije.

Na molbu Dizdarević Nermine, Nure, Mustafe i Jasmina učenice IVb razreda proučile su hatmu za dušu njihove plemenite majke Rabije koja je preselila na ahiret 17. februara 1998. godine. Hatma-dova je proučena i poklonjena uz prigodan program u čajangradskoj džamiji 21. februara . godine iza jacije namaza. Učenice IVb toplo se zahvaljuju porodici Dizdarević na datom novčanom prilogu za Đački fond i mole Allaha dž.š. da rahmetli Rabija-hanumi da lijepi Džennet!

POVODOM ISPRAĆAJA XII GENERACIJE

UČILI SMO IH DA BUDU
DOBRI LJUDI

Govor direktora Medrese "Osman-ef. Redžović" na svečanosti u povodu ispraćaja Dvanaeste generacije maturanata, održanoj 30. juna 2007. godine u školskom amfiteatru.

"I reci: 'Trudite se! Allah će trud vaš vidjeti, a i Poslanik Njegov i vjernici, ...'"
(Kur'an, sura 9, ajet 105)

Poštovani okupljeni! Cijenjeni maturanti i roditelji, od srca nam je drago što smo zajedno da podijelimo radost uspjeha i iskustva.

Veseli nas da je među nama ovoliko i ovakvih ljudi, među kojima su predstavnici islamskih i društveno-političkih institucija i privrednih organizacija, kao i cijerenjeni vakifi. Na akademije pozivamo naše prijatelje, ljude koje volimo i poštujemo.

Posebne izraze dobrodošlice upućujem:

Drago nam je da vas možemo poselamiti u ovom, istina, još nedovršenom amfiteatru, o čemu će biti riječi nešto kasnije.

Vaš dolazak je znak pažnje i dokaz da znate cijeliti naše napore i rezultate. Hvala vam!

Ovo je jedan lijep, značajan, nježan trenutak. Ovaj prizor, naši odgojno-obrazovni i građevinski rezultati hrabre i razgaljuju srca.

Medresa je dična škola. Nastala je i radi na ruhani inspiraciji. E, baš o toj školi, koja polahko, ali sigurno ulazi u historiju, kao i ovogodišnjim maturantima vam danas želim nešto reći.

Medresa je počela je sa radom septembra 1992. ratne godine. Znači, još za vrijeme agresije mi smo dali prostor za kulturu, i

pružili kulturni otpor neljudskoj, brutalnoj agresiji na Bosnu i Hercegovinu, čije negativne posljedice i danas osjećamo. Medresa je potekla sa izvora duhovnosti i aktivne pobožnosti hanefijskog mezheba.

Ponosni smo na uspjeh kojeg je, zahvaljujući srčanoj želji, visokoj motivaciji i entuzijazmu, postigla složna, danas već šezdesetočlana porodica Kolektiva Medrese u toku petnaest godina rada. Naš uspjeh je očigledan! Uradili smo veliki posao za sve nas. Dokazali smo da se može dosta postići predanim i planskim radom. Mi sa radošću podnosimo

žrtve koje su uvjet i garant budućeg dobra. Danas vam želim reći da je naš cilj na nekoliko koraka pred nama. Krug koji smo počeli iscrtavati i graditi prije petnaest godina, dok je još trajao rat, skoro je zatvoren. Kada se sutra, akobogda, taj krug sastavi, bit će to svojevrsna jedinstvena „piramida znanja“, kako po položaju i funkcionalnosti, tako i po sadržaju rada.

Sad nam već ostaje malo da doziđujemo na udarenim temeljima.

Sretan sam zbog realiziranja ideje izgradnje Komplexa Čajangradske medrese koji nam svima služi na čast.

**U svemu je bitna ljubav!
Ljubav rađa ljubav. Za
ljubav ne treba snaga –
ona je snaga! Zato, imajte
više ljubavi prema vjeri,
čestitom i poštenom radu,
domovini, naravno i prema
Medresi!**

Samo u jednoj bratskoj, složnoj atmosferi bilo je moguće postići uspjeh koji se daleko čuje i u koji se već upire prstom. Pozitivan duh kojim Medresa zrači privukao je mnoge dobronamjerne ljude, nama uvijek drage goste. Tako je danas Čajangrad postao ne samo snažan duhovni, već i turistički centar. Tokom protekle godine posjetile su nas brojni gosti, od đačkih ekskurzija osnovaca i srednjoškolaca iz gradova širom Bosne i Hercegovine, do visokih diplomatskih delegacija, ambasadora i ministara moćnih država. Činjenica da je sve ono što mi ovdje radimo prepoznato kao kvalitet ulijeva nam hrabrost da smjelo idemo dalje. Ljubav sa kojom su naši vakifi ugradili sebe u Medresu jednostavno zrači, i drago nam je što to mnogi i osjete.

Spomenuto povjerenje koje ja i moji saradnici uživamo od islamske i šire društvene zajednice nas obavezuje da nastavimo kako smo započeli.

To je krupan, ali častan, najčasniji zadatak! Zato, valja i dalje planirati, lobirati i boriti se za dovršetak započetog kompleksa, za njegovu afirmaciju, za...! Boriti, samo boriti! Pouzdati se u Allaha Svemogućeg, Svevidećeg, Sveprisutnog i u dobre ljude, pa krenuti. Naprijed. Dalje. Valja se boriti, samo boriti! Davno je rekao veliki Nijemac Breht: „Kad se boriš, poneku bitku možeš i

izgubiti, a ako se ne boriš, već si unaprijed izgubio.“

Medrese približavaju Bošnjake jedne drugima i važan su faktor u izgradnji islamske i patriotske svijesti i radi toga ih podižemo, volimo i, u granicama mogućnosti, pomažemo!

Ovakav čvrst stav prema odgoju i obrazovanju i želja da što više Bošnjaka prođe kroz naše medrese, proističe iz kur'anskog imperativa i iz uvjerenja da su odgoj i obrazovanje za Bošnjake, u datim prilikama, *prioritet prioriteta*. Dugo ćemo pamtiti godinu 2005. Naime, u toj godini dovršili smo i uselili reprezentativan đački dom i proširili školsku zgradu za četiri učionice i tri kabineta. U 2006. godini otvorili smo zubnu ambulantu i muzej. Također ćemo dugo pamtiti i godinu 2007., na čijem smo početku počeli zidati amfiteatar, kojeg je projektovao naš stari saradnik, ing Irfan Selman sa saradnicima, i, zahvaljujući radnicima firme „FAZUM“ iz Ilijaša, skoro da smo ga dovršili. Ovaj objekat će nama, i ne samo nama, omogućiti neslućene nastavne i vannastavne aktivnosti.

Kao što vidite, ovaj multimedijalni prostor i njegov okoliš još nije dovršen. Uz Allahovu pomoć i, naravno, pomoć novih vakifa i uopće dobrih ljudi, i to će se uskoro desiti.

Radosni smo kada osjetimo da, u ovom plemenitom i višestruko korisnom radu, nismo sami; kada se uvjerimo da na razne

načine pomažete ovu značajnu, «permanentno rastuću» odgojno-obrazovnu ustanovu. Poštovana braćo i sestre, pozivamo i vas da iskoristite spomenutu priliku i uzmete učešća u izgradnji Komplexa Medrese, koji predstavlja svojevrsan kulturni koridor. Muhamed a.s. je jednom prilikom rekao:

Ovih dana navršava se petnaest godina postojanja i rada Medrese koju, trenutno, pohađa 247 učenika(ca) iz 30 općina.

Nedavno smo primili Šesnaestu generaciju učenika u prvi razred kojoj želimo uspjeh. Zahvaljujemo se roditeljima na ukazanom povjerenju da, u naredne četiri godine, odgajamo i obrazujemo njihovu djecu.

Našim prvačićima, i ne samo njima, hvala Bogu, imamo šta ponuditi: prostrane i svijetle učionice, sklonjene od gradske buke, kabinete, bogatu biblioteku (15000 knjiga), sportske terene, amfiteatar, zubnu ambulantu, muzej, a što je važnije od gore spomenutog, nudimo im mlad, zdrav i kvalifikovan odgojno-obrazovni kadar, kao i produktivnu, mirnu i ugodnu sredinu. Kad ovo imamo na umu, onda nije čudo što, iz godine u godinu, interes za upis u Medresu raste. Zahvaljujući zalaganju učenika i članova Kolektiva, danas, uspješno završavamo 2006./2007. školsku godinu. Naime, na opće zadovoljstvo Islamskoj i Društvenoj zajednici «poklanjamo» 58 maturanta (30 učenika i 28 učenica). Ponosni smo na ove i ranije maturante,

Medrese približavaju Bošnjake jedne drugima i važan su faktor u izgradnji islamske i patriotske svijesti i radi toga ih podižemo, volimo i, u granicama mogućnosti, pomažemo!

kojih je ukupno 715. Učili smo ih da budu odgovorni za preuzete obaveze. Starali smo se da im ulijemo osjećaj dužnosti i svijest o vjeri i poslu.

Jednostavno, učili smo ih da budu dobri ljudi.

Plodove nisu lahko ubirali, već marljivim četverogodišnjim radom. Uspjeh je trebalo zaslužiti. Priznajemo, treba nam još dosta časova vježbanja da bismo bili bolji. Značajno je napomenuti da oko 70% naših maturanata nastavlja studij na visokim školama. Oni su svojevrsno osvježenje bošnjačke populacije. Oni su naš najvredniji hajrat! Pogledajte nas još jednom – našu mladost!

Dvanaestu generaciju ćemo pamtiti naročito po hafizama, blizankinjama, Vračo Zahidi i Zubejdi i učenicima generacije: Halilović Aidi i Kevrić Mahiru, koji su, zajedno sa ostalim kolegama, učestvovali u nastavnim i vannastavnim aktivnostima i time doprinijeli podizanju ugleda Škole. Pred njih smo postavljali raznovrsne, velike i teške zadatke, kako bismo ih što bolje pripremili za život. Maturantima i njihovim roditeljima iskreno čestitamo i odajemo im priznanje, jer su nas vjerno pratili, dok smo ih ljubavljju,

a ne strahom pridobijali.

Činjenica je da se ovi mladići i djevojke razlikuju od njihovih vršnjaka većine drugih srednjih škola, i to: većim stepenom morala, samodiscipline i trezvenosti, većim stepenom radnih navika, za jedno čvršće vjerovanje i jači smisao. Zahvaljujući Nastavnom planu i programu i odgojno-obrazovnom kadru, kao i ukupnoj atmosferi u Medresi, ovi mladići i djevojke su *došli svijesti* i vratili su se *samima sebi*. Jednom riječju, oni su u Medresi *sačuvani*, ili bolje da kažemo, *sačuvaniji* od brojnih pošasti koje, nažalost, haraju današnjim svijetom. *A kud ćeš bolji razlog osnivanja, izgradnje i rada naših medresa?!*

Ovogodišnje maturante pozivam da maksimalno iskoriste svoj talenat i mogućnosti koje im se pružaju da bi pomogli borbu za naš opstanak, kao i borbu protiv materijalnog i duhovnog siromaštva, koje je, prema jednom hadisi-šerifu, blizu nevjersva.

Voljeli bi da pri radu imamo čarobni štapić. Al', nažalost, nemamo!

Zbog toga, bez pomoći sa strane mi ne bismo mogli *«medresovati»*, odnosno, ne bismo mogli sagraditi džamiju,

školsku zgradu, đачki dom, prilazni put, amfiteatar. Bez vaše pomoći, poštovani gosti, mi ne bismo mogli ozbiljno planirati izgradnju sportskog centra i novu vodovodnu mrežu, vanjsko uređenje Komplexa Medrese... I baš zbog toga ja želim i molim vas da nas podržite.

Pomoć sa strane daje nam snagu i sigurnost. Tu, prije svega mislimo na pomoć Rijasetu Islamske zajednice, na čelu sa Reisu-l-ulemom, prof. dr. Mustafom-efendijom Cerićem, zatim na Vladu Zeničko-dobojskog kantona, na čelu sa premijerom, gosp. Miralemom Galijaševićem, kao i na pomoć „običnih“ vjernika. Ovom prilikom, posebnu zahvalnost odajemo našim vakifima.

Na kraju, još jednom se toplo zahvaljujemo uvaženom Reisu-l-ulemi, prof.dr Mustafi-efendiji Ceriću, koji nam je preko svog izaslanika gosp. Muhameda Salkića uputio tople selame, iskrene čestitke i želje za uspjeh. Maturantima i njihovim roditeljima, još jednom, iskreno čestitamo značajan životni uspjeh. Zahvaljujemo se i vama, cijenjeni posjetioci, na prisustvu, pažnji i interesu za naše djelo.

Ovo Obraćanje završavam porukom:

Dragi prijatelji, maturanti, roditelji, u svemu je bitna *ljubav!* Ljubav rađa ljubav. Za ljubav ne treba snaga – ona je snaga! Zato, imajte više ljubavi prema vjeri, čestitom i poštenom radu, domovini, naravno i prema Medresi!

Poštovana braćo i sestre, mi hoćemo i moramo ići ka budućnosti *drugačije, brže i bolje!* Mi imamo pravo djelovati za dobrobit naše bolje budućnosti. Trudit ćemo se da i dalje budemo aktuelni, aktivni i uzorni građani drage nam Bosne i Hercegovine.

XII GENERACIJA MATURANATA

Piše: Amina ZEHEROVIĆ, IVb

Kada smo, sada već mogu reći, davne 2003. godine, kao tzv. "fazani", kako su nas zvali učenici starijih razreda, krenuli u prvi razred, bilo je skoro nemoguće zamisliti sebe kao maturanta.

I sada, kad iskoračavam posljednju stepenicu na stubištu medresanskog života i stavljam ključ u ključaonicu svog četverogodišnjeg školovanja, teška srca i puna sjete prisjećam se tih prvih dana. Bilo je teško, ali ja bih se opet vratila!

BOJE DUGE NE MOŽE VIDJETI ONAJ KO JE U NJOJ...

Naša je medresa, naša druga majka, na svojim plećima podigla mnogu djecu, odgojila ih i obrazovala, najbolje što je mogla i umjela. Kroz njeno krilo su prošle mnoge generacije, svaka za sebe značajna po nečemu, svaka posebna na svoj način i dugo ostaje u hodnicima medresanskih sjećanja.

I naša, XII, generacija će sigurno biti pamćena po mnogo čemu. Sada, ne vrijedi se vraćati u prošlost, jer od uspomena se ne živi, a novi počeci su pred nama, novi problemi i izazovi, na željeznici otpravnik jednom zove, valja uskočiti u brzi voz života i ne zaustavljati se mnogo nad zgarištima divnih uspomena. Onog lošeg i tužnog, ako ga je i bilo, nećemo se sjećati, ali onih lijepih trenutaka kojih zasigurno ima mnogo više svakako da hoćemo rado svi. Znam da niko od nas neće ostati ravnodušan kad se prisjeti ekskurzije u Tursku, prve akademije u našem amfiteatru, onih mnogobrojnih sijela, ispijenih kahvi u našoj čajhani, onih najdražih akšamskih šetnji, najčešće, po našoj dragoj ispodinternatskoj aleji, ašikovanja... Onih "smrznutih" sabaha u rane jutarnje sate, zvona što mi još uvijek odjekuje negdje, u moždinama, te

onih korepeticija protraćenih u kojekakve korisne besposlice:)

Ali mi imamo i svoje bisere-djevojke, ponos naše generacije su sestre Zahida i Zubejda Vračo, hafize, koje su XII generaciju učinile posebnijom i pamćenijom.

Od naših bulbula, svakako ne smijemo izostaviti i učenike naše generacije, a to su Aida Halilović i Mahir Kevrić. XII generaciju su krasili još mnogi glumački, poetski, debatni (oratorski), umjetnički i drugi talenti, poput Adnana Omanovića, Edine Muratović, Arifa Delibašića, Amine Uzunalić, a dozvolit ću sebi neskromnost da se i sama svrstam među njih.

Po sebi svojstvenim naučnim i ljudskim kvalitetama, isticali su se i Mirza Selimović, Merima Alispahić, Jasmin Halilović, Zehra Česa i još neki đaci. Teško ih je sve pobrojati, a svako od nas bio je poseban na svoj način i svako ima samo njemu svojstvenu priču. Bili smo jedna od najboljih generacija, ili su tako samo govorili, to najbolje znaju oni što ostaju iza nas. Kakogod, mi znamo da smo prof. Emiru i Dženanu prva generacija u

Medresi, koju su izveli nadamo se i najbolja, a i ona koju će najduže pamtili. Moja generacijo! Kada se za pet godina vratimo na ognjište naše mladosti, u srce Čajangrada, ništa neće biti isto, jer i mi sami bit ćemo drugačiji.

Neko će doći sam i sjetan, neko pod ruku sa svojim saputnikom, neko noseći život u sebi, neko kao već ugledna i značajna ličnost, neko vodeći medresansko unučje za ručicu, sav sretan i zadovoljan, a neko će pak, za veliko čudo, možda doći i sa drugom iz klupe. Neki možda neće ni doći, ali, moj ahababu, nikad ne zaboravi da si bio medresansko dijete, a djeca se majci uvijek vraćaju!

Himna XII generacije

Ove četiri godine brzo
prodoše,
Iz medrese valja krenut'
Život takav je.
Bez Medrese nastavit' nama
Teško biće,
A i naše drage proofe
Brige napustiše,
Život takav je'..

U tom novom svijetu naću
Mjesto za sve nas,
Pomislite i vi barem nekada
Na nas,
Aaa, nekada na nas...

Odlazi vam s Čajangrada
XII generacija,
S nama biće bogata i naša
Nacija.
Za svaku našu grešku mi
Halal tražimo,
Jer zauvijek mi odavde
idemo,
Idemo...

Kad poteku vrele suze,
Suze radosti,
Ponijet ćemo
uspomene naše
Mladosti.

Žalit ćemo mi za svima
To vam kažemo,

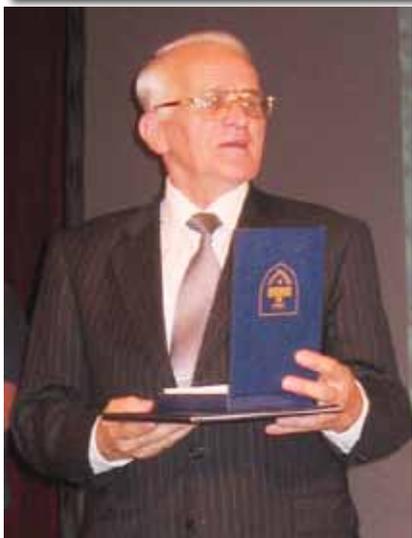
Aaa, hoćemo...!
Aaa, hoćemo...!

Pišu: Amina ZEHEROVIĆ,
Aida HALILOVIĆ, IVb

NAGRADA ZA ŽIVOTNO DJELO

NAGRADA ZAVIČAJA JE NAJDRAŽA NAGRADA

U povodu Dana općine Visoko 29.8.2007.godine upriličena je svečana sjednica Općinskog vijeća u prostorijama Gradskog kina u Visokom. Uz prisustvo velikog broja građana uručene su nagrade zaslužnim građanima općine Visoko. Među nagrađenim na toj svečanosti bio je i naš direktor, profesor Džemal Salihspahić, koji je dobio "Nagradu za životno djelo". Ovom prilikom objavljujemo tekst obraćanja direktora u ime svih nagrađenih. Čestitamo našem direktoru na dobijenoj nagradi i želimo mu puno zdravlja i uspjeha u budućem radu.

Poštovani predsjedavajući, gosp. Božičkoviću, uvaženi načelnice, gosp. Alibegoviću, cijenjeni vijećnici, dragi gosti, u ime nagrađenih i u svoje ime, prije svega, čestitam vam 29. august - Dan općine Visoko. Posebno sam počašćen što mi je ukazano povjerenje da se u ime svih nagrađenih zahvalim, inicijatorima kao i članovima Vijeća na nagradama koje su nam večeras uručene. Iskoristit ću ovu priliku da se u svoje ime, posebno zahvalim stranci SDA, koja je dala prijedlog da budem nagrađen. Zahvaljujem

se, također, i svim drugim koji su tu ideju podržali. Svako od nas nagrađenih trudio se na svoj način doprinijeti društvenoj zajednici. Raduje nas da su to ljudi od struke i vlasti vidjeli i da su spremni to i pohvaliti. Ovoliko i ovakvih ljudi u ovom svečanom trenutku svjedoči da je Vijeće donijelo odluku koja je u skladu sa željama i mišljenjem građana Visokog. Svaka nagrada i pohvala veseli i hrabri čovjeka, ali priznanje od strane zavičaja ima posebnu draž.

Konačno, i dragi Bog obećava najljepšu nagradu onima koji budu vjerovali i dobra djela činili! Poštovani vijećnici, nagradu doživljavamo ne samo kao lični uspjeh, nego i kao priznanje našim porodicama i radnim kolektivima koji su nam pomogli da ih zaslužimo i koji su, na neki način, večeras skupa sa nama nagrađeni. Ova prestižna priznanja i nagrade rezultat su, prije svega, marljivog, smišljenog, sistematskog i dogovornog - timskog rada. I ne samo to; svako od nas se snažno identificirao sa zajednicom i najčešće riječ „ja“

zamjenjivao riječju „mi“. Drugim riječima, mi smo zajedničke interese stavili ispred ličnih. Uostalom, to je cijena zapaženog uspjeha. Poznato je, kad interesi viču, ideje se ne mogu čuti!

Uručene pohvale i nagrade nas obavezuju i predstavljaju podsticaj, novi impuls za naredna pregalaštva i odgovornost za dobrobit drage nam Bosne i Hercegovine, a posebno historijskog Visokog, koje krasi plemeniti, gostoljubivi i poduzetni građani. Zacijelo, naš grad, polahko, ali sigurno, vraća svoju nekadašnju slavu i ugled.

Naše Visoko krasi Piramida Sunca, Piramida Mjeseca, i još neke piramide. Pored Franjevačke klasične gimnazije (1882.) i Medrese „Osman-ef. Redžović“ (1992.), tu su i druge piramide znanja, kao i privredne piramide, čiji broj, hvala Bogu, iz dana u dan, raste. U svijetu u kome je duhovna zagađenost veća od materijalne zagađenosti, građanska je obaveza svih nas da se još aktivnije uključimo u pozitivne tokove aktuelnog života u cilju izgradnje bolje budućnosti! Poznato je da je ljudski život složen i zamršen.

Ako nije vođen jasnom idejom o dobrom, moralnom, lijepom, trezvenom i skladnom životu, on se izjednačava sa džunglom u kojoj vladaju zakoni nižeg reda. Živjeti bez ideje - vodilje, to znači prepustiti se igri slučajnih okolnosti. Ovaj večerašnji svečani skup budi optimizam, nadu u sretniju i ljepšu budućnost i doprinosi učvršćenju našeg međusobnog povjerenja i izgradnji jasnijeg zajedničkog stava prema svijetu koji nas okružuje. Hvala vam još jednom u ime svih nagrađenih.

INTERVJU SA MINISTRICOM ZDENKOM MERDŽAN

ŠAHIDOVI REPORTERI
U POSJETI VLADI
ZE-DO KANTONA

Razgovar obavili: Elvedin BEŠLIJA, IVa & Zehra MAHMUTOVIĆ, IIIb

ŠAHID: Gospođice ministrice, hvala Vam što ste se odazvali pozivu da budete gost našeg đačkog lista. Za početak možete li nam reći nešto o sebi i svom angažmanu?

MINISTRICA: Hvala Vam što ste pozvali baš mene da budem gost Vašeg đačkog lista.

Ja sam Zdenka Merdžan i obnašam dužnost ministrice za obrazovanje, nauku, kulturu i sport u Vladi Zeničko-dobojskog kantona, sa sjedištem u Zenici.

To je funkcija izvršne vlasti, a ja dolazim iz Stranke za BiH i trudim se da budem ministrica svih građana našeg kantona. Prije ove funkcije bila sam devet godina direktorica Javne ustanove za Predškolski odgoj i obrazovanje u Zenici, što ponosno ističem.

Inače u odgoju i obrazovanju sam (Za Rubriku – vjerovali ili ne!) već 32 godine, ali sa zadovoljstvom, jer je to moje vlastito profesionalno opredjeljenje.

ŠAHID: Odgovornu dužnost ministrice obrazovanja ZE-DO kantona zvanično obavljate od ove godine. Recite nam nešto o zapažanjima i stanju našeg društva u oblasti odgoja i obrazovanja?

Ministrica obrazovanja, nauke, kulture i sporta u Vladi Zeničko-dobojskog kantona

MINISTRICA: Tačno – veoma odgovornu i zahtjevnu dužnost ministrice ZE-DO kantona zvanično obavljam od polovine februara tekuće godine. Ponekad mi se čini da je „odgoj“ u našem ili današnjem društvu nedefinisan pojam kao „skup“ u matematici. Iskreno poznajem da, boraveći u dva navrata među Vama, u Vašoj cijenjenoj Medresi, sam prepoznala mnogo lijepog, zanimljivog, nadasve humanog u stilu odgoja i načinu obrazovanja, odnosa procesa sticanja znanja, vještina i navika, razvijanja pogleda na svijet i, vjerujem, uspješne primjene stečenog u praksi i životu općenito. Školstvo je ona elementarna oblast o

kojoj se treba najviše brinuti. Sve ostalo zavisi od toga. Mi smo bili pioniri (ili smo još) u prihvatanju demokratskog odgoja. Obrazovane reforme su ključne za ulazak Bosne i Hercegovine u uniju evropskih zemalja. Na tom planu, škole bi morale usmjeravati mlade ljude tako da imaju povjerenje u sebe, da budu građani koji sudjeluju u svojoj zajednici. U današnjem kreiranju odgojno-obrazovnog sistema kod nas participira značajno i Međunarodna zajednica, čuje se u narodu da su poroci novog vremena, između ostalog, uzrokovani i slabim osloncem na tradicionalni odgoj. Odgajatelji- edukatori i voditelji treba

zajednički da rade kako bi stvorili okolnosti u kojima će djeca-đaci i studenti steći iskustvo neophodno za savladavanje sa kojima se moraju suočavati svakoga dana i prihvatiti cijelo životno učenje. Otvorila sam više aspekata o stanju našeg društva u oblasti odgoja i obrazovanja – treba još značajno pogledati u njegovo suštinsko modeliranje.

ŠAHID: Bili ste u našoj Medresi i u dva navrata ste o njoj veoma afirmativno govorili. Hvala Vam! Narod kaže: „Koga hvale i prehvale a koga kude taman bude“. Kako Vi to komentirate?

MINISTRICA:

Vrlo je interesantna ova narodna, kao i mnoge. Moj komentar na Vašu Medresu ostaje na hvali, s razlogom, jer da Vi pravovremeno sami ne pokudite, ne bi zavrijedili lahko hvale drugih.

ŠAHID: Kako je vaše viđenje Medrese „Osman-ef. Redžović“ i kako ste se osjećali boraveći u njoj? Šta Vam se najviše sviđjelo?

MINISTRICA: Medresa Osman ef. Redžović na mene je ostavila veoma pozitivan utisak; zadivljujuće osmišljen projekat od idejnog do realnog, preko vizuelnog i sadržajnog, obojenog, nadasve, ljudskim, mudrim, poučnim, milosnim. Mnogo toga me dojmilo u par susreta sa Vama, ali sliku 12. generacije svršenika Medrese i sadržaja manifestacije sam trajno ponijela u dragoj spomeni.

ŠAHID: Današnje medrese su rasadnici stručnog i općeg znanja. U moralnom pogledu, one su svojevrsni pojasevi za spašavanje. Šta mislite o društvenom položaju medrese i njihovoj ulozi u odgojno – obrazovnom sistemu BiH?

MINISTRICA: U potpunosti se slažem sa formulacijom Vašeg pitanja, a na drugi dio odgovaram

i standardima opravdala epitet društvenokorisne ustanove?

MINISTRICA: Raduje me činjenica statusnog riješenja Medrese. Verifikacija godišnjeg Plana i programa rada Medrese, praćenje njegove realizacije kao i rada realizatora od strane savjetnika – nadzornika Pedagoškog zavoda i Ministarstva u cijelosti, opravdava epitet društveno – korisne ustanove.

ovako: Uloga u odgojno - obrazovnom sistemu je veoma značajna i nezaobilazna, treba je istinski prepoznati i stvarati uvjete ka poboljšanju njenog položaja u društvu i zbližavanju sa drugim te općenito radi boljeg upoznavanja i razmjene iskustva. Cvijeće iz rasadnika treba rasaditi ili nakalemiti.

ŠAHID: Od 2004. god. Medresa imastatusjavne ustanove. Odtada je zvanično na budžetu Kantona. Uključena je u sve društvene tokove. Možete li nam reći da li je Medresa svojim programom

ŠAHID: Kako bi usporedili našu Medresu sa ostalim škola na kantonu, šta biste nam mogli reći po tom pogledu?

MINISTRICA: Cjelokupni projekat i samo zdanje Medrese je, u tom smislu, uistinu unikatno rješenje.

ŠAHID: Naša je želja da medresa bude elitna škola u kantonu, šta biste nam mogli reći u tom pogledu?

MINISTRICA: Vi niste daleko od tih mogućnosti. Stvar je u iskrenoj procjeni i priznanju,

kao i prepoznavanju vrijednosti i podržavanju Vaših kreativnih ideja i valjanih sugestija pozvanih, da Vas zdužno prate i podržavaju po tom planu.

ŠAHID: Medrese su uzorne škole u svakom pogledu. Ko god, naprimjer, posjeti našu Medresu zadovoljan je stanovitim redom, duhovnom atmosferom, čistoćom i moralom. Je li moguće ovakvu medresansku atmosferu prenijeti i na druge srednje škole u BiH?

MINISTRICA: Već sam promovisala način na koji bi to bilo izvodljivo, u pitanju je dobra volja i pravo izbora. Prirodno je čovjeku da bira bolje, nikako gore. Dakle, sve je u dobroj namjeri i pravilnom izboru.

ŠAHID: Mi smo mladi ljudi kao i naš list „Šahid“. Možete li nam reći postoji li perspektiva za mlade ljude u BiH, s posebnim osvrtom na učenike medrese?

MINISTRICA: Vašu mladost doista krasi ljepota i znanje. Mladi bi trebali vjerovati u sebe, voljeti sebe i zahvaljujući tom uvjerenju, svakako, težiti perspektivi u rodnoj grudi. Zašto se ne boriti da drugi dođu k nama, a ne uvijek boriti se sa sobom da ostanem, a ne odem.

Učenici Medrese to trebaju među prvima promovirati.

graditi svoju BiH i čuvati je za svoje potomke, na to nas majka Bosna obavezuje.

ŠAHID: Kakvo je Vaše mišljenje o stepenu obrazovanosti u BiH, te zainteresovanosti mladih za sticanjem znanja?

MINISTRICA: Obrazovanje u BiH je, ipak, na visokom nivou a da potkrijepim tu tvrdnju onda ćete mi vi biti svjedokom da su naši mladi, nažalost, rasuti po svijetu i veoma brzo i lahko se uklapaju u sve obrazovne sisteme čak diljem svijeta i budu jos i prepoznatljivi.

Mislim da što se tiče animiranja mladih i njihove zainteresovanosti treba što brže raditi na pravom uređenju države kao bi na sveukupnom društvenom i ekonomskom privrednom razvitku mladi što brže ulazili u poslovnu politiku u smislu zaposlenja te onda bi to bio snažan podstrek svima da u uče i da se trude, jer cilj je doći do hljeba, pa i do nadoknade za svoj rad i trud.

ŠAHID: Vjerovatno ste imali priliku čitati naš list „Šahid“, Koje su to teme o kojima mladi vole čitati?

MINISTRICA: Mislim da nisam bila u prilici da čitam i pratim svih dvadeset brojeva. Ja sam samo dobila par primjeraka prilikom

sadržajan, ima čak i onoga što meni nije u potpunosti poznato. Ja se divim znanju. Tužna sam što ne poznajem arapsko pismo, što se ne mogu pomaći od elifa. Probala sam učiti na tom planu, što je vrlo teško. Prema tome što god se ne može savladati, barem se tome treba diviti. Vaš list je sadržajno bogat, oplemenjen važnim i značajnim činjenicama od tradicionalnog do modernog. Voljela bih kada biste ga uspjeli otvoriti na način da i drugi i drugačiji participiraju u njemu radi boljeg upoznavanja, lakšeg sporazumijevanja i opće prihvaćenosti koja je ovoj zemlji itekako potrebna jer je i suviše bogata duhovnim i prirodnim resursima i od ovih najljepših resursa zdravim ljudskim faktorima koji bi voljeli da se oslanjaju na svoju tradiciju, pretke, kulturu, jer imaju zbog čega a samo tako možemo sigurno koračati u budućnost.

ŠAHID: Uvažena gđice Merdžan, zahvaljujemo Vam na razgovoru. Za kraj, imate li poruku za naše učenike?

MINISTRICA: Bilo mi je zadovoljstvo. Halalite na mom skromnom doprinosu na stranici vašeg jubilarnog broja u kojem sam pokušala biti SVJEDOKOM istine o Vama. Svakako, uz zahvalnost za tu mogućnost: naukom gradimo naš život, našu zemlju BiH i nadoknađujemo izgubljeno. Zato je naša budućnost u predanom čitanju i pisanju svega što nas oplemenjuje i čine korisnim društvu. Dragi moji učenici Medrese „Osman ef. Redžović“, vi ste velika nada naše zemlje Bosne, stoga zapamtite zadaću i u zdravlju i rahatluku, sa drugima, kao vrsni ljekari, inženjeri, profesori, mislioci, alimi... ponosno naprijed! S izrazitim poštovanjem i prijateljskim selamom.

Odlaziti samo na studijska i turistička putovanja i obogaćeni novim znanjima i iskustvima

mojih posjeta Vašoj Medresi i prelistala sam ih. Smatram da je Vaš časopis izuzetno vrijedan i

SAŠKOLSKE MIMBERE

MI OD VODE SVE ŽIVO STVARAMO

(Kur'an, XXI sura, 30 ajet)

„Stvaranje nebesa i Zemlje, smjena noći i dana, lađa koja morem plovi s korisnim tovarom za ljude, kiša koju Allah pušta s neba pa tako u život vraća zemlju nakon mrtvila njezina – po kojoj je rasijao svakojaka živa bića, promjena vjetrova, oblaci koji između neba i Zemlje lebde – doista su dokazi za one koji imaju pameti.“ (Kur'an, 2-El-Bekare, 164)

HUTBA POVODOM 22. MARTA, SVJETSKOG DANA VODA

Poštovane džematlije, dragi učenici i učenice!

Prema istraživanjima svjetskih stručnjaka, za 20 godina najmanje 63 miliona ljudi moglo bi ostati bez pitke vode. Ovakva predviđanja navela su skupštinu UN-a da 22. februara 1993. donese rezoluciju kojom je 22. mart proglašen Svjetskim danom voda, kako bi se podigao opći nivo svijesti o potrebi čuvanja vode i kako bi se taj dan u čitavom svijetu iskoristio da se ukaže na probleme vezane za vodu i vodene resurse. U tom smislu i mi smo odlučili današnju hutbu posvetiti, u okviru islamskih propisa i tradicije, značaju vode, njenog čuvanja i racionalnog korištenja. Neko je lijepo rekao:

„Voda je veza između zemlje i neba“.

Ona za muslimane predstavlja simbol Allahove milosti i jednu od Njegovih najvećih blagodati bez koje ne bi mogli ni ljudi, ni životinje, ni biljke.

U tom smislu Allah, dž.š., kaže: *“Mi od vode sve živo stvaramo? I zar neće vjerovati?”* (Kur'an, El-Enbija, 30.)

Značajno je napomenuti da za mnoge energente: struja, nafta i drugo, postoje ili će vjerovatno postojati alternativa. Međutim, izvjesno je da za vodu nema zamjene, niti je može biti. Voda predstavlja važan faktor za održavanje zdravlja i života općenito, pa je kao takva islamskim propisima višestruko zaštićena, i na pravnom i na moralnom planu. Ona je nosilac gena uz pomoć kojih otpočinje ciklus života, i sredstvo za abdest i gusul, fizičko čišćenje koje je preduvjet za duhovnu čistotu i obavljanje ibadeta. Voda dobijena iz kiše, grada, snijega, iz izvora, vrela, iz mora i velikih rijeka se smatra čistom i pogodnom za abdest, kao i za piće, pod uvjetom da ovi izvori ostanu u svom prirodnom stanju, da ne budu zagađeni ili zaprljani. Ideja duhovnog čišćenja vodom je prožela cijelu islamsku kulturu. Kada neko

želi preći na islam, mora se prije toga okupati čistom vodom. Svaki put kad se musliman priprema za namaz, potrebna mu je voda. Sve spomenute vrste vode se smatraju čistim, jer su u normalnim uvjetima čiste. Međutim, ako su vidno zagađene, više se ne mogu koristiti za čišćenje. Shodno tome, muslimanski učenjaci su uvijek bili jasni da sve vrste nečistoće, *nedžaseta*, ne bi trebalo odlagati na takav način da mogu zagađiti javne zalihe vode. I ne samo to, ukoliko dođe do zagađenja, muslimani su ga dužni blagovremeno sanirati, očistiti.

Brojni kur'anski ajeti nam šalju važnu ekološku poruku da moramo cijeliti vrijednost vode koja nam je data. To je važan princip kojim islam obuhvata sve neophodne životne elemente dajući im značaj koji im pripada. Nažalost, moramo primijetiti da svijest o važnosti čiste i zdrave okoline, a posebno vode nije na zadovoljavajućem nivou, da se nerijetko uzima *zdravo za gotovo*,

a greške otkrijemo onda kad je za to prekasno. Muhammed, a.s., je volio čistu, pitku, izvorsku vodu i u predajama stoji da je on dolazio u bašču Ebu Talhe, r.a., u kojoj je bio izvor kvalitetne pitke vode kako bi je pio. Često je savjetovao svoje ashabe da vode računa o načinu na koji će koristiti vodu, da je čuvaju i da je ne troše bespotrebno. Zato nerijetko čujemo da mnogi našeg Pejgambera smatraju pretečom ekološke svijesti. Poslanik, a.s., svom ashabu Sa'adu, koji je rasipao vodu prilikom uzimanja abdesta, rekao je: «*Ne rasipaj vodu*». Sa'ad ga je upitao: „Je li moguće rasipanje vode kad njome uzimamo abdest?“ Poslanik, a.s., tada mu je rekao: «*Da, pa makar se abdestio na rijeci*».

Ove Pejgamberove riječi o potrebi ekonomičnog korištenja riječne vode odlikavaju islamski stav o zaštiti okoline, ali i obavezuju sve nas, njegove sljedbenike, da se ponašamo u skladu sa njegovim uputama i maksimalnoracionalno koristimo

raspoloživu vodu, makar je bilo i u neograničenim količinama. Ukoliko to ne budemo činili, prijeti nam opasnost da nam Allah uskrati ovu svoju blagodat, kao što je to i nagoviješteno u slijedećem kur'anskom ajetu: “*Mi s neba s mjerom kišu spuštamo, i u zemlji je zadržavamo – a u stanju smo i da je odvedemo.*” (Kur'an, 23-El-Mu'minin, 18.)

Muhameda a.s., možemo slobodno smatrati začetnikom ekološke svijesti, s obzirom na njegov stav prema čuvanju prirode. Poznato je da je on propisao tzv. vodozaštitnu zonu oko izvora, zahtijevajući da se na području srazmjerno tri dubine bunara ništa ne sadi i ne gradi. Pejgamber je strogo vodio računa o ličnoj i čistoći okoliša.

Dakle, voda nije neiscrpna blagodat. Ukoliko se prema njoj ne budemo odnosili domaćinski, odnosno ukoliko je budemo rasipali, neracionalno trošili, prijeti nam njena nestašica i svi problemi koji iz nje proizilaze. Na opasnost od zagađenja vode upućuje i ovaj ajet: “*Kažite vi*

Meni: vodu koju pijete – da li je vi ili Mi iz oblaka spuštamo? Ako želimo, možemo slanom da je učinimo – pa zašto niste zahvalni?” (Kur'an, El-Vaki'a, 68-70.). Na drugom mjestu, Kur'an postavlja pitanje grijehnicima: „*Šta mislite, ako vam vode presuše – ko će vam tekuću vodu dati?*” (Kur'an, 67 – El-Mulk, 30

Napojiti žednog predstavlja sadaku, dobro djelo za koje Allah dž.š. obilato nagrađuje. Prepričajmo u tom smislu i jedan interesantan hadis: “Jednom prilikom je neki čovjek išao putem pa je jako ožednio. Naišao je pored jednog bunara, sišao u njega i napio se vode. Kada je izašao, ugledao je psa kako zbog žeđi liže prašinu. Tada čovjek reče: „I ovaj pas je žedan kao što sam i ja bio.“ Onda je ponovo sišao u bunar i svoju cipelu napunio vodom, prihvatio je zubima i tako se popeo iz bunara. Napojio je psa i Allah mu je zahvaljujući tom njegovom postupku oprostio grijeh. Tada ashabi upitaše: - Poslaniče, zar mi imamo nagradu i kad životinje napojimo? On im odgovori: -Za svako živo stvorenje imate nagradu (kada ga napojite, nahranite i s njim lijepo postupate).

“Koliko je sevap napojiti žednog pojašnjava i hadis u kojem je Alejhisselam rekao: “Ko napoji muslimana u predjelu gdje ima vode ima nagradu kao da je oslobodio roba, a ko napoji muslimana u predjelu gdje nema vode ima nagradu kao da je oživio mrtvu osobu.”

Ako se sjetimo da je Poslanik a.s. na pitanje jednog od svojih ashaba koja mu je sadaka najdraža, odgovorio da je to dovođenje vode, odnosno pojenje žednih, onda nije ni čudo

što na području naše domovine, pa i širom islamskog svijeta susrećemo vakufe, zadužbine u vidu česmi pored puta za putnike namjernike, a u novije vrijeme i vodovoda. I to je dobro. Dobra djela takvih dobrotvora teku i nakon njihove smrti.

Neki tabi'ini su govorili: "Ko ima puno grijeha neka poji žedne vodom, jer je Allah, dž.š., oprostio grijehe čovjeku koji je napojio žednog psa, pa kakva tek nagrada očekuje onoga ko napoji vjernika muslimana!"

Dakle, Allah dž.š. obećava nagradu čak i za pojenje životinje, a koliki je grijeh zabraniti hajvanu da pije vodu pokazuje nam dobro poznati hadis u kojem se kaže da je neka žena kažnjena

džehenemskom vatrom zato što je mačku zatvorila, ne dajući joj ni hranu ni piće, niti ju je pustila da sebi nađe hranu.

Nadamo se da ni danas nije kasno da se svi ljudi, stanovnici planete Zemlje, udruže u naporima za očuvanje čiste i zdrave okoline i prirodnih blagodati, a naročito vode, jer ćemo samo zajedničkim snagama uspjeti da obezbjedimo sebi i svojim nasljednicima zdravu i čistu sredinu. Naš Poslanik za nas predstavlja uzor u svakodnevnom životu, pa bismo se zato prema vodi trebali odnositi onako

kako se on prema njoj odnosio, sa poštovanjem i mjerom, racionalno i odgovorno.

Mi prije svega svojim primjerom trebamo drugima pokazati koliko nam je stalo do čistog okoliša, zdrave sredine i lijepe, pitke, bistre i prirodne vode.

Molim Allaha, dž.š., da zaštiti od žeđi na ovome i budućem svijetu. Amin!

Današnju hutbu, poštovane džematlije, završavamo ajetikerimom:

Reci: „Šta mislite, ako vam vode presuše – ko će vam tekuću vodu dati?“

(67-El-Mulk, 30)

U Čajangradu, 23. marta 2007. godine.

Ko sam Ja?

*Ja postojim...
Samo jedna je kao ja.
Ko je „ona?“
Ja?*

*Je li ona što postoji
Ustvari prava ja, ili
pak nije, nije jedna nego ih
je više?*

*Da li su tē što ih je više
Ustvari samo jedna ja ili
Sve tē pripadaju jednoj Ja?*

*Pripadam različitim
vremenima
To osjećam, vidim, čujem...
Ali ipak ne razumijem:*

*Ko sam ja?
Pripadam li sebi?
Grehota?
Ako je tako ja sebe ne
prepoznajem!*

*Pripadam li vama?
Sramota!
Onda mi vi recite:
Ko sam ja?
Ne znate!
Ličim li vama?
Zbunjeni ste?!
Jesam li još jedan odraz,
sjenka...?*

*A pripadam li Njemu?
Divota!
To zna samo On, a da je
tako, pa
Postoji samo jedna Ja (zar
ne)?*

Piše: Hafiza ADEMOVIĆ, IVb

TEMA BROJA

RAMAZAN, ispit srca i duše

"O vi koji vjerujete, propisan vam je post kako je bio propisan i onima prije vas - da biste bili bogobožni"! (El-Bekare, 183)

Priredio: Semir DIZDAREVIĆ, Illa

Krajnji cilj svih islamskih propisa jest da čovjek njima izrazi svoju pobožnost i pokornost Allahu, dž.š., bez obzira da li zna razlog zbog kojeg su ti propisi objavljeni i propisani ili ne zna. Jedan od ciljeva posta jest i taj da se vjernik sabere, disciplinira i moralno uzdigne do najviših deredža. Stoga će samo onaj ko poznaje tajnu i ko umije čuvati tajnu donijeti odluku da svoj nefis – onaj životinjski elemenat u sebi - natjera da bude poslušan i discipliniran, bez ikakve vanjske kontrole i utjecaja. Allah, dž.š., je pripisao post Sebi i izdvojio ga između ostalih djela zbog toga što je iskrenost u njemu posebno izražena i teško ju je pomiješati sa licemjerstvom i pretvaranjem. Post je tajna između roba i njegova Gospodara i nemoguće je da za nju zna iko osim njih. Drugim riječima rečeno; nije li

postač u stanju, kada se osami, prekinuti post, jesti, piti i raditi sve ono što mu je Allah zabranio samim postom, a zatim pred ljudima glumiti da posti? Jeste, u stanju je da takvo što uradi, ali to on ipak ne radi jer je svjestan da ga njegov Gospodar nadzire kada je s ljudima i kada je sam i da Mu i najsitnija stvar ne može promaći. Zbog toga kaže Allah, dž.š., u hadisu kudsijju gdje hvali postače: "... ostavlja hranu, piće i prohtjeve radi Mene." Neko može - Kur'an o tome govori - klanjati namaz da bi se istakao pred drugima ili zbog nekog drugog motiva, može da ga obavi da ne bude duhovno prisutan u njemu; neko može otići na hadž radi trgovine i turizma, a ne u ime Boga, ali niko ne može postiti ramazan ni u čije ime osim u ime Boga.

Blagodati ramazana

Zato je Muhammed, a. s., rekao: "U postu nema pretvaranja (murailuka)".

U ovom mjesecu svaki postačev dah je veličanje Boga, vaš san je ibadet, vaša djela su prihvaćena i vašim dovama je udovoljeno. Stoga iskreno i čistih srca tražite od Boga da vam pomogne da ispostite ovaj

mjesec i učite u njemu Kur'an, jer nesretan i jadan li je onaj ko u ovom mjesecu bude uskraćen za Božiju milost i Njegov oprost. Dok ste gladni i žedni, sjetite se gladi i žeđi Dana sudnjega, pa pomozite siromašne i potrebite, poštujujte svoje starije, budite milosrdni prema mlađima i obilazite svoje bližnje. Pazite na svoj jezik, zatvorite oči za ono što vam nije dozvoljeno gledati, začepite uši za ono što ne trebate slušati, budite milosrdni prema siročadi, kajte se za svoje grijehe, ištite od Boga na namazu, jer namaz je vrijeme kad je Bog najmilosrdniji prema Svojim robovima. Posebna blagodan koja nam je ukazana u mjesecu ramazanu jeste prihvatanje naših dova, a svoju zahvalnost na tome iskazat ćemo upravo tako što ćemo što više upućivati dove i slaviti Gospodara. Stoga je dobro da porazmislimo o nekim kur'anskim ajetima koji se tiču dova. Tako se, recimo, kaže: **Pozovite me i zamolite, Ja ću vam se odazvati!**

Tajne ramazana

Od Selmana r.a. prenosi se sljedeći hadis: "Ljudi, dolazi vam veličanstveni mjesec, mjesec pun berekata, u kojem ima jedna noć vrednija od hiljadu drugih mjeseci." Teravih-namaz se obavlja u tim noćima kao dobrovoljni vid ibadeta. Ko se Allahu približi kakvim dobročinstvom, računat će se kao da je obavio strogu obavezu u nekom drugom mjesecu. Ko obavi strogu obavezu (farz), računat će mu se kao da je obavio sedamdeset farzova u nekom drugom mjesecu. «Allah dž.š. u hadisi kudsijju kaže: „**Post je Moj i Ja za njega posebno nagrađujem**“.

To je mjesec strpljivosti, a nagrada za nju je Džennet. To je mjesec pomaganja, mjesec kada se povećava nafaka vjernika. Ko u njemu priredi iftar i nahrani postača, bit će mu to oprostom grijeha i oslobađanjem od vatre, a dobit će nagradu kao i postač bez umanjenja njegove nagrade. Post je štit koji štiti i čuva postača od bezvrijednog i bestidnog govora.

U drugom hadisu Poslanik s.a.v.s. kaže: "Pet stvari kvare postaču post i kvare abdest, a to su: laž, gibet (ogovaranje), prenošenje tuđih riječi, strastven (nedozvoljen) pogled i lažna zakletva". Kad bi znali ljudi kakva sve dobra donosi ramazan, sigurno bi moji sljedbenici zaželjeli da cijela godina bude ramazan. Prvih deset dana ramazana Allah,

dž.š., prosipa Svoju milost među vjernike, drugih deset dana Allah, dž.š., oprašta grijeha svojim robovima, a posljednjih deset dana ramazana oprašta i onima koji su zaslužili džehennemsku kaznu." Bože naš, pomози da nas u ramazanu ne mimoidu blagodati koje nam šalješ iz Svoje milosti! Mi smo Tebi predani - javno i u tajnosti!

BAJRAM JE VRIJEME PRAŠTANJA GRIJEHA

U SUSRET BAJRAMU

NAKON RAMAZANA DOLAZI BAJRAM, TE SE POSTAČI RADUJU ŠTO JE RAMAZAN PROTEKAO U DOBRU. TO JE RADOST ZBOG ALLAHOVE VOLJE DA SE TAJ MJESEC PROVEDE U POKORNOSTI...

Govoreći o bajramu od Ibn Abbasa se prenosi. «Izišao sam sa Poslanikom s.a.v.s., na bajram, klanjao je, zatim je držao hutbu, a onda je otišao ženama te ih posavjetovao, podsjetio i zapovijedio im da dadnu sadaku.» (BUHARI) Ramazan će proći kao što i sve na ovom svijetu prolazi. Sve nagomilano ide ka razjedinjenju, sve živo ka umiranju, a sve na ovom svijetu ka iščeznuću. To je pravilo života. To što ostaje su iman i dobra djela učinjena u ime Allaha. Polazeći odavde dužnost muslimana je da zastane par trenutaka nakon ramazana i da posveti brigu, pažnju i ljubav njegovanju i razvijanju svoga dobrog, pozitivnog stava prema svojoj okolini. Bajram je idealna prilika za to. "Prihvatite se za Božije uže i nikako se ne razjedinjujte". Bajram je prilika

da se izmiri zavađena rodbina, da se najdublja osjećanja prema svom bratu iznesu na vidjelo: "Ko pogleda svog brata sa ljubavlju, oprostite mu se mali grijesi". Od radosti bajrama su izostavljeni oni čija lica i srca su ocrnjela i koji nisu spoznali dužnost prema ramazanu i prema Gospodaru. Bajram je turska riječ a znači Dan radosti, dakle to su dani radosti muslimana nakon završetka ramazana. Muslimani bajram obilježavaju, uglavnom, kroz ibadet i posjećivanje rodbine i bližnjih. Tokom bajramskih blagdana, postoje neke adabske specifičnosti koje valja ispoštovati jer će se time upotpuniti obavljen ibadet, a neke od njih su:

- obavezno nešto pojesti prije odlaska u džamiju
- obaviti ličnu higijenu
- obučiti najljepše što imamo
- pri izlasku iz džamije prosjacima nešto udijeliti
- nastojati da izgledamo što veselije i razdraganije...

Mi, muslimani, smatramo da je naša sreća, sreća naših porodica, našega društva a i svakog pojedinca uvjetovana slijeđenjem islama kroz vjeru i sprovođenje njegovih zakona u svakodnevnom životu.

Ova pravila su primjerena čovjekovoj prirodi, štite njegove

Priradio: Nermin MUJANOVIĆ, Illa

psihičke i fizičke interese, individualne, kulturološke i karakterne potrebe. Dokazano je da svako odstupanje od ovih smjernica znači nesreću i stagnaciju za pojedinca i zajednicu. A svako dosljedno prihvatanje i primjene, sreću i zadovoljstvo u dunjalučkom i vječnom ahiretskom životu. Draga braćo i sestre, dosta bajrama je proteklo, proteći će i ovaj, ako Bog da, i biće nam svjedok u našu korist ili svjedok protiv nas. Molim Allaha dž.š., da nam bude ovo prvo i da bajram provedemo u najljepšem svjetlu i da nam bude zagovornik za budući vječni svijet. Bajram dolazi, prolazi i uvijek nam se iznova vraća. Svi dragi ljudi, gosti sve što nekoć ispratismo, sve s čim se nekada rastasmo, ako Bog da, ponovo će nam doći samo u nekom drugom vremenu, u nekoj drugoj formi, na nekom drugom mjestu. Srce jedva čeka...

IZ ATLASA ISLAMSKOG SVIJETA

Priredio: Ahmed BAJRIĆ, Ila

IZ LIČNE KARTE:

Službeni naziv: Narodna republika Bangladeš

Državno uređenje: parlamentarna republika

Površina: 133. 910 km kvadratnih

Broj stanovnika: 133. 376. 684 (2002.)

Gustoćanaseljenosti:253st. /km kvadratnom

Glavni grad: Daka

Službeni jezik: bengalski

Novčana jedinica: taka

BDP(PPPUSD):209,9milijardi (2000.)

BDPpoglavistanovnika(PPP USD): 1. 602 (2000.)

GodišnjastoparastaBDP-a poglavistanovnika(1990.-2000.): 3 %

Godinanezavisnosti:1971.

Nacionalnipraznik:26.mart

-Dannezavisnosti;16.decembar

- Dan pobjede

POVIJEST

Starija povijest.

U regiji između rijeka Gangesa i Džamuna, poznatij kao Varendra u starijoj povijesti, nastala je prva zabilježena kraljevina, oko 1000. godina prije nove ere, sa glavnim gradom Mahastanom, u području današnjeg Bogra distrikta. Prostor

BANGLADEŠ

današnjeg Bangladeša (Bengal) držale su budističke kraljevine do 13. stoljeća. Bengal pod vlast delhijskih sultana dolazi 1201. godine, kada većina stanovništva prihvata islam. Početkom 18. stoljeća, porastom moći lokalnih moćnika i uticajem britanske Istočnoindijske kompanije država je počela propadati. Istočnoindijska kompanija je, kada je ugušen Bengalski ustanak, 1775. godine, imala monopol na trgovinu i ubiranje poreza u državi.

Kolonijalno razdoblje.

U godinama poslije Bengalskog ustanka pa sve do 1845. godine, Bengal je bio polazište za britanska osvajanja u Indiji, da bi se poslije političko i privredno težište prebacilo u zapadnu Indiju. Vjersko i političko buđenje vodili su dvojica lidera hadži Šerijatullah (Haji Shariatullah) i Titu Mir.

Ustanak je ugušen 1858. godine, a sve teritorije Istočnoindijske kompanije preuzela je britanska vlada i udružila ih u koloniju Britanska Indija.

Bangladeš kao dio Pakistana.

Politička organizacija muslimana u Britanskoj Indiji, muslimanska liga, nastala 1906. godine, zahtijevala je podjelu Indije i osnivanje samostalne muslimanska države. Nezavisna država Pakistan nastala je 14. 8. 1947. godine, sastavljena od Zapadnog i Istočnog Pakistana.

Nezavisnost Bangladeša.

U Istočnom Pakistanu 1971. godine izbili su nemiri, koji su bili na rubu građanskog rata. Ubrzo je Istočni Pakistan, 26. 3. 1971. godine, proglasio nezavisnost i prozvao se Bangladeš. Pakistanski predsjednik, Jahja Kan (Yahya Khan), poslao je vojsku da spriječi nemire, ali

pobunjenici, podupirani od strane Indije, pobijedili su u ratu protiv pakistanske vojske, koja se predala 16. 12. 1971. godine. Nakon proglašenja nezavisnosti, Bangladeš prolazi kroz period političke nestabilnosti.

Predsjednik Vlade, Mudžibur Rahman, postao je predsjednik Republike. Uspostavljanjem totalitarne vlade, iste godine buknuhli su nemiri, a u valu nasilja pala je vlada M. Rahmana. Vlast je preuzeo general Ziaur-Rahman, kasnije predsjednik Republike (1977 – 1981), koji je pao kao žrtva državnog udara. Njegov nasljednik, Abdus Sattar, također je 1982. godine ubijen u državnom udaru. Nakon njega 1983. godine vlast je preuzeo general Husein Muhamed Eršad (Hossain Mohamad Ershad), koji je pod pritiskom opozicije odstupio s vlasti 1990. godine. Halida Zia (Begum Khaled Zia), vođa stranke BNP (Nacionalistička partija Bangladeš), 1991. godine izabrana je na mjesto premijera i bila je prva žena na toj poziciji. Na izborima u junu 1996. godine AL (Awami liga) je osvojio najveći broj skupštinskih mjesta. Vođa Awami lige, Hasina Vadžed (Sheikh Hasian Wazed), 2001. godine postala je prvi premijer s punim odsluženim mandatom. Novi izbori održani su u oktobru, 2001. godine, na kojim je pobijedila koalicija BNP i tri druge partije pod vodstvom gospođe Halide Zia, koja je postala predsjednik Vlade Bangladeš.

PRIRODNA OBILJEŽJA

Geografski položaj.

Bangladeš je smješten u južnoj Aziji, uz sjeverni dio

Bengalskog zaliva, a graniči sa Mijanmarom (Burma), 193 km, i s Indijom, 4.053 km.

Reljef.

Veći dio države nalazi se na zajedničkoj delti Gangesa i Brahmaputre, koja se širi prema Bengalskom zalivu, kojima se često i naglo mijenja korito. Delta se sastoji od više različitih dijelova: poplave i premještanje korita karakteristično je za srednju deltu, koja sa zapada ide do rijeke Haringhat. U smjeru prema moru obje prelaze u pokrajinu Sundarbans, koju karakterizira nepregledan splet niskih otoka, riječnih rukavaca i morskih zaliva, te izloženost tropskim ciklonima iz Bengalskog zaliva. Najveće rijeke su Ganges (Padma, 2. 510 km) i Brahmaputra (Jamuna, 2. 840 km). Nizvodno od Dake spajaju se u jedinstvenu rijeku Meghnu (264 km). U Sundarbansu vegetaciju čine mangrove i halofitna vegetacija, u unutrašnjosti listopadna monsunska šuma, šuma koja je gotovo iskrčena i pretvorena u obradive površine.

Klima.

U Bangladešu prevladava monsunska klima s visokim temperaturama tokom cijele godine. Vrijeme sjevernoistočnog monsuna, između novembra i marta, karakterizira malo padavina. Poplave i cikloni često zahvaćaju Bangladeš, nanoseći tako velike materijalne štete i mnogobrojne ljudske žrtve.

Prirodna bogatstva.

Plodno zemljište, zemni plin, uglj i drvna građa su glavna

prirodna bogatstva Bangladeša.

STANOVNIŠTVO

Etničke skupine.

Glavnu etničku skupinu čine Bengalci (98%), koji govore indoevropskim bengalskim jezikom i pišu ga posebnim bengalskim pismom. Manji nebengalski narodi, većinom su tibetanskoburmanski budistički, žive na krajnjem sjeveru zemlje (Santoli, Khasiji, Garoji). Bangladeš je u prošlosti bilježio brz porast stanovništva, da bi se nakon devedesetih godina 20. stoljeća, programima planiranja porodice donekle usporio.

Naseljenost.

Bangladeš je jedna od najgušće naseljenih zemalja na svijetu i primarno je ruralna zemlja, gdje većina stanovništva živi izvan urbanih sredina i bavi se poljoprivredom. Daka, glavni grad, jedan je od najvećih gradova na svijetu, s populacijom od preko deset miliona stanovnika. Mnogo sela nema izgrađenu ni cestovnu ni električnu infrastrukturu.

Privreda.

Bangladeš pripada redu najsiromašnijih zemalja na svijetu i ovisan je o inostranoj pomoći. Uprkos privrednom rastu devedesetih godina 20. stoljeća, Bangladeš i dalje opterećuje nedjelotvorna i glomazna državna uprava, korupcija na svim nivoima, unutrašnji dug, te bankarski sistem opterećen niskim zajmovima. Bangladeški bruto domaći proizvod iznosi 209,9 milijardi PPP USD (2000.). Na granici siromaštva živi 36% stanovništva. Radnu snagu, prema zanimanju, čini: 63% u

poljoprivredi, 11% u industriji i 26% u servisima (1996). Stopa nezaposlenosti iznosi 35% (2001.). budžet iznosi: prihodi 4,9 milijardi USD.

Industrija.

Tradicionalna grana industrije u Bangladešu je prerada jute. Početkom osamdesetih godina 20. stoljeća, izvoz jute je zauzimao 65% izvoza, dok danas čini 10% izvoza. Industrija ostvaruje 18% od ukupnog BDP-a, a zapošljava 11% radne snage. Važna je još industrija dušičnih i fosfatnih gnojiva od domaćeg zemnog plina (Chittagong, Ashuganj), farmaceutska industrija (Dhaka, Fenchuganj, Ghorasal), cementna industrija (Chattack), te staklarska, petrohemijska i industrija crne metalurgije u Čitagongu. Vrlo su rasprostranjena sitna industrijska preduzeća u privatnom vlasništvu, u kojima je zaposleno 82% industrijskih radnika.

Poljoprivreda.

U Bangladešu je poljoprivreda najrazvijenija grana privrede. Njome se bavi 63% stanovništva i ostvaruje 30% ukupnog BDP-a. Bangladeš raspolaže obradivom zemljom kao prirodnom resursom; ima 11 miliona hektara trajnih nasada i njiva (74,5% površine), te 679.000 hektara travnjaka i pašnjaka (4,6% površine). Problemi koji zahvaćaju poljoprivredu Bangladeša su vlasništvo zemljom (deset najvećih zemljoposjednika ima u vlasništvu polovinu poljoprivrednih površina, dok polovina stanovništva koje se bavipoljoprivredomuoćenema

zemlje u svom vlasništvu; ostali vlasnici imaju male i rascjepkane posjede), slab sistem natapanja poljoprivrednih i slabu zaštitu od poplava. Najviše se uzgaja riža (4. na svijetu), pšenica, mahunarke, slatki krompir, začini, voće (banane, mango, i ananas) i čaj.

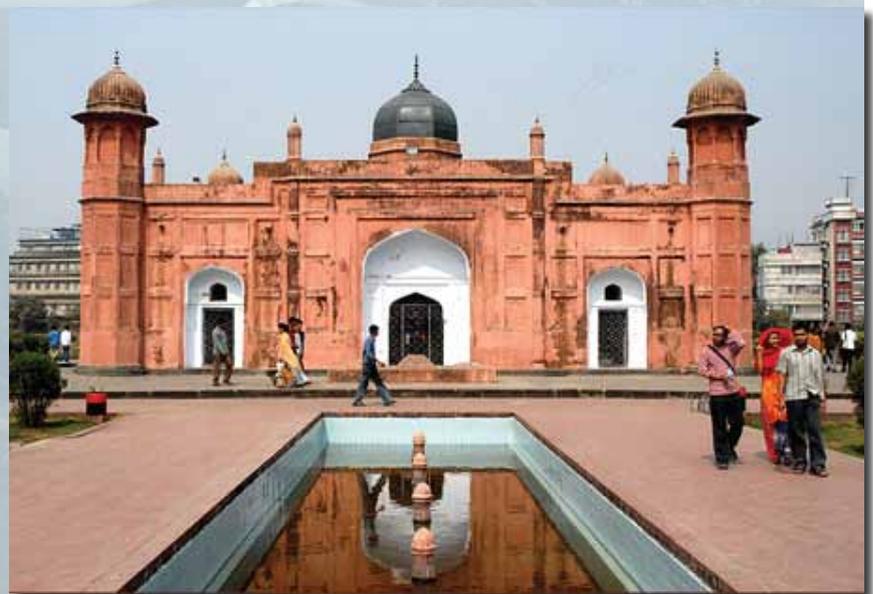
Stočarstvo.

Ima drugorazredan značaj, i najviše se uzgajaju goveda, bivoli (za rad na poljima riže), koze i perad. **Ribarstvo.**

niskokaloričnog uglja (kraj Džemalganja) i kamenog uglja (kraj Dinajpura). Proizvodnja električne energije iznosi 13.493 milijarde kWh (2000), od toga se 92% dobiva iz domaćeg zemnog plina i ugljena i 8% iz hidroelektrana.

Saobraćaj i komunikacije.

Bangladeš ima 201.182 km cesta, od toga 19.112 asfaltiranih cesta. Željeznički promet se odvija na 2.745 km željezničke pruge, od toga 923 km pruge ima širinu kolosijeka 1.676 mm, a 1.822 km

Bangladeš zauzima 21. mjesto u svijetu po ulovu ribe. Važno je i slatkovodno ribarstvo u rijekama i ribnjacima, kao i uzgoj morskih rakova u slanim vodama. **Rударstvo i energetika.** Bangladeš ima velike zalihe zemnog plina, kojeg će, prema sadašnjoj brzini iskorištavanja, biti dovoljno za slijedećih dvije stotine godina. Iskorištavanje zemnog plina iz zaliva počelo je 1988. godine. Zemni plin se dobiva i na poljima oko Komile i Sajlheta, na sjeverozapadu, u poljima kraj Haripura, te na poljima južno od Čitagonga. Postoje još rudnici

ima širinu kolosijeka 1.000 mm. Trgovačka mornarica ima 301 brod ukupne nosivosti 567.000 tona. Najveća morska luka je Čitagong, a manje su Mongla i Čalna u delti. Redovni zračni promet ima osam aerodroma, a najveći međunarodni aerodrom u Bangladešu je *Zia International* koji se nalazi kraj glavnog grada.

Turizam.

Nije razvijen, i većina turista dolazi iz susjedne Indije. Glavne turističke destinacije su Daka, te dugačke plaže kraj Cox s Bazara i Teknaf.

Trgovina.

Bangladeš najviše izvozi tekstilne proizvode (odjeću, jutu i jutine proizvode, kožu, smrznutu ribu i morske plodove (izvoz za 2001. godinu iznosio je 6,6 milijardi USD), a uvozi strojeve i mašinsku opremu, hemikalije, gvožđe i čelik, tekstil, sirovi pamuk, sirovu naftu i naftne proizvode, te cement (ukupni uvoz za 2001. godinu iznosio je 8,7 milijarde USD). Vanjski dug Bangladeša iznosi 17 milijardi USD (2000.).

POLITIČKO-PRAVNI SISTEM

Državno uređenje.

Prema Ustavu od 16.12.1972. godine, Bangladeš je parlamentarna republika. Ustavnim promjenama od 7.8.1991. godine smanjene su ovlasti predsjednika republike i prenesene na parlament. Svi građani stariji od osamnaest godina imaju pravo glasa.

Izvršna vlast.

Šef države je predsjednik ladžudin Ahmed (Iajuddin Ahmed). Predsjedničke obaveze su ceremonijske prirode, ali do ustavnih promjena 1991. godine njegova uloga bila je značajnija i predsjednik države nadgledao je izbore. Predsjednika bira nacionalni parlament na pet godina.

Zakonodavna vlast.

Vrhovna zakonodavna vlast Bangladeša je jednodomni Nacionalni parlament ili *Jatiya Sangsad*: sastoji se od tri stotine mjesta čiji se članovi biraju na općim izborima, od kojih je 30 mjesta rezervirano za žene, koje kasnije biraju izabrani zastupnici.

Političke partije i lideri.

Između 1975. i 1990. godine Bangladešom je vladala vojska. Godine 1991. na mjesto premijera izabrana je Begum Halida Zia, vođa stranke BNP. Poslije 1991. godine najznačajnije političke stranke su Bangladaška narodna stranka (BNP) i Liga Awami, između kojih su velike suprotnosti. Na izborima u junu 1996. godine Awami Liga je došla na vlast i premijer Vlade postala je Hasina Vadžed. Izbori 2001. godine ponovo su na premijersko mjesto doveli Halidu Zia. Trenutno se na čelu države, kao predsjednik Republike, nalazi ladžudin Ahmed, koji je na vlast došao 2002. godine.

Vojska.

Vojsku Bangladeša čine kopnene, vazdušne i pomorska snage. Služenje vojnog roka nije obavezno. Država raspolaže sa 137.000 ljudi angažiranih u vojsci. Na vojsku se izdvaja 1,9% ukupnog BDO-a. U slučaju nereda i pobuna, još uvijek je uobičajeno da intervenira vojska.

MEĐUNARODNI POLOŽAJ I ODNOSI

Najvažniji cilj Bangladeša je održavanje dobrih odnosa sa Zapadom, glavnim izvorom ekonomske pomoći. Odnosi sa Pakistanom su se poboljšali nakon što je Pakistan 2001. godine pristao prihvatiti 250.000 propakistanskih biharskih muslimana koji su od 1971. godine bili smješteni u izbjegličkim centrima.

RELIGIJA I KULTURA

Oko 1200. godine n.e., muslimanski misionari, sufije, ulaze u gradove Hindu i budističkih dinastija, što je rezultiralo da većina stanovnika istočnih pokrajina Bangladeša prihvati islam, kao svoju religiju. Danas, Bangladeš je jedna od najvećih muslimanskih zemalja u koje je državna religija islam. Većina stanovništva su muslimani, 83% ukupnog stanovništva, Hindusi čine 16% stanovništva i 1% pripada drugim religijama (budisti, kršćani i animisti). Muslimani su uglavnom sunnije, hanefijskog mezheba, iako postoji mala zajednica šiija.

OBRAZOVANJE

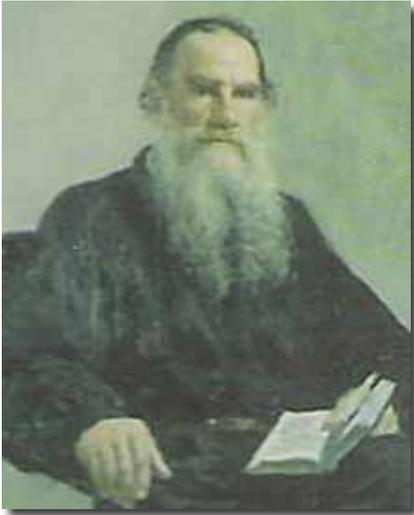
Pismeno stanovništvo čini 56% od ukupnog stanovništva, i to 63%, a žena 49% (2000.). Posljednjih godina, zabilježen je porast djece školskog uzrasta koji pohađaju osnovnu školu 86%, a također se bilježi porast polaznika srednjeg obrazovanja 33%. U 1990. godini, u Bangladešu je bilo oko 50.000 osnovnih škola koje je pohađalo blizu 50 miliona učenika. Bangladeš ima 9.000 srednjih škola. Što se tiče visokog obrazovanja, Bangladeš trenutno ima 434.300 studenata.

ZDRAVSTVO

Slabi socijalni uvjeti utiču na zdravstvene resurse, a tome u prilog govori činjenica da na 100.000 stanovnika Bangladeša dolazi sa samo 20 ljekara i 11 medicinskih sestara (1997.). Od ukupnog BDP-a za zdravstvo se izdvaja 3.8%.

IZLOG KNJIGE

TOLSTOJ O MUHAMMEDU, a.s.

Lav N. Tolstoj (1828-1910)

Priredio: Nermin MUJANOVIĆ, IIIA

Slavni ruski pisac, L. N. Tolstoj pročitao je 1908. godine u Indiji štampanu knjigu Abdullaha es-Suhreverdija "Hadisi Muhammeda, a.s." Od pročitanih hadisa sačinio je poslanicu i objavio u ruskoj izdavačkoj kući "Posrednik"; Ruski narod, posebno prosvjetitelji, voljeli su Tolstoja zbog njegove neizmjerne snage i znalo se da će se rusko društvo, ako se pročuje da je prihvatio islam, početi okretati snažno islamu. Iz ovog razloga, Tolstojevu knjigu s probranim hadisima Muhammeda, a.s., ruske obavještajne organizacije poput KGB-a nastojale su zadržati u tajnosti i zaboravu i ometati njeno dalje štampanje. Tolstoj je ovom knjigom upoznao rusko čitateljstvo s hadisima Muhammeda, a.s. Teme hadisa koje je probrao zasnovane su na pojmovima "siromaštvo" i "jednakost"; čime je pokazao da brine za to da objasni ruskom narodu i onima koji su obmanjivani šta je ispravno. Tolstoj je, hadisima koje je odabrao i objedinio u ovoj knjizi, želio naglasiti da je islam mjesto istinske pravde i jednakosti, istinskog bratstva i požrtvovanosti, poštovanja i ljubavi prema čovjeku i drugom... Knjiga "Tolstoj o Muhammedu" a.s. se sastoji iz četiri poglavlja pod nazivima: *Muhammed a.s., Pisma, Tolstojeve ispovijesti, i Dokumenti*. U ovim poglavljima, između ostalog, možemo pronaći

razne teme o kojima se govori na jako utemeljen način sa vjerodostojnim izvorima. Neke od tema koje su obrađene u ovom djelu su: Sveopća uputa, *Pouke Muhammeda a.s., Vjerovanje u Boga, Treba pronaći Boga, Ne mogu prihvatiti kršćanstvo...* Ovaj kratki prikaz navedenog djela završit ćemo Tolstojevim riječima: "Dugo nisam mogao shvatiti šta mi je bilo. Ispred sebe sam vidio samo ništavilo prema kojem sam jurio i koje m je uplašilo, nisam nigdje vidio spasa. Nisam znao šta bi trebalo da uradim. Tad sam pogledao unazad i vidio bezbroj čamaca. Tvrdo glavo, uporno se boreći, prelazili su vodu. U tom trenu sjetio sam se vesala i pravca. Okrenuo sam se nazad, uz vodu, i počeo da čamac primičem suprotnoj obali.

Obala je Bog, pravac tradicija, a vesla sloboda koja mi je data. Vesla su mi data da bih dospio do obale, da se spojim s Bogom."

Poštovani čitatelji, u ovom broju „Šahida“ predstavljamo vam, kako je to urednik na njenoj naslovnici i naznačio, "dugo skrivanu knjigu" slavnog ruskog pisca Tolstoja pod nazivom "Tolstoj o Muhammedu a.s.", koju je izdala izdavačka kuća Libris, Sarajevo, 2006. godine. Malo je poznato da je slavni ruski pisac gajio velike simpatije prema islamu, između ostalog je rekao Tolstoj:

"Koliko god to bilo čudno reći, za mene je islam neuporedivo uzvišeniji od kršćanstva.

Da je čovjek imao pravo izbora, svaki bi razuman čovjek nesumnjivo prihvatio islam, jednog Boga i Njegovog Poslanika."

INTERVJU OSNOVNA ŠKOLA „SAFVET-BEG BAŠAGIĆ“ - VISOKO

O B R A Z O V A N J E J E N A Š E N A J B O L J E O R U Ž J E

„Ono što leži iza nas, kao i ono što je ispred nas, beznačajna je sitnica u onome što leži u nama samim“

Razgovarale: Amina ZEHEROVIĆ,
Aida HALILOVIĆ, IVb

U prethodna dva broja lista „Šahid“, u rubrici „Osnovcima u pohode“, predstavili smo vam dvije škole: O.Š. „Mehmedalija Mak Dizdar“ (Dobrinje) i O.Š. „Mula Mustafa Bašeskija“ (D. Moštre). Za ovaj broj „Šahida“ odlučili smo obaviti intervju da direktoricom Osnovne škole „Safvet-beg Bašagić“ (Visoko), koja nas je upoznala sa radom njihove škole.

Gospođa Mulija Valjevac-Hadžić je, već, petu godinu direktorica ove škole. Po struci je prof. orijentalistike, arapskog i perzijskog jezika, s tim da ima i kombinaciju evropskog jezika-francuskog.

ŠAHID: Možete li nam reći nešto o osnivanju ove škole i početku njenog rada?

DIREKTORICA: O.Š. „Safvet- beg Bašagić“, kako se trenutno zove, datira od 25. jula 1958. god. kada je Narodni odbor općine Visoko donio rješenje o osnivanju druge osnovne škole u Visokom. Nastava je počela 1. septembra 1958. god. i u početku se odvijala u zgradi nekadašnjeg preduzeća „ISKRA“ i u franjevačkom samostanu, u prostorijama tadašnje gimnazije. od 1. aprila 1965. nastava se odvija u prostorijama današnje školske zgrade koja se nalazi u ulici Donja Mahala. Škola je nekad nosila naziv „Ahmed Fetahagić“, a od 20. februara 1993. god. zove se „Safvet- beg Bašagić“.

ŠAHID: Koja sve područja škola obuhvata?

DIREKTORICA: Nastavu u ovoj školi pohađaju učenici iz Bosnića, Mulića, Arnautovića, Taukčića, Čekrekčija, Kula Banjera, Ozrakovića, G. Vratnice, D. Vratnice, Željezničke stanice, Novog naselja i Starog grada.

ŠAHID: Koliko škola broji učenika i u koliko su odjeljenja raspoređeni?

DIREKTORICA: U prvoj školskoj godini nastavu je pohađalo 720 učenika. U školskoj 2006./07. škola broji 964. učenika, podijeljenih u 35 odjeljenja, od kojih je 34 klasičnog tipa, a jedno kombiniranog tipa.

ŠAHID: Kakva je kvalifikaciona struktura profesionalnog kadra?

DIREKTORICA: Broj uposlenih u školi je 64, od toga 48 nastavnika i 16 pomoćnih radnika. Imamo

12 radnika profesorskog zvanja. Moram napomenuti da imamo 2 profesora engleskog jezika koji imaju položen stručni ispit, što znači da nemamo verificirane nastave.

ŠAHID: Možete li nam nešto reći o samim uvjetima u kojima se odvija nastava u školskoj zgradi?

DIREKTORICA: Uvjeti u kojima škola radi danas nisu baš zadovoljavajući. Kao i sve ostale osnovne škole, imamo minimalne prihode (2150 KM godišnje), ali u saradnji sa Kantonom i Vijećem roditelja poboljšavaju se uvjeti. Uz pomoć Kantona opremljen je kabinet informatike iz koje se nastava, kao i iz tehničkog odgoja, odvija u grupama. Ove godine, kao jedni od rijetkih, dobili smo nov namještaj. Vijeće roditelja je prikupilo sredstva za opremanje pet kabineta za učenike 1. razreda, kao i sredstva za kupovinu razglaša, zavjesa i opremanje scene gdje se izvode priredbe. Vijeće roditelja nam uveliko pomaže i bez njih bismo bili u teškoj situaciji.

Moram istaknuti i to da je dvorište škole ukrašeno sa tri velika cvijetnjaka (u obliku slova SBB), za čije se uređenje pobrinulo Gradsko groblje-Visoko, na čelu sa Asmirom Hodžićem.

ŠAHID: Koje su vannastavne aktivnosti zastupljene u školi, takmičenja, rezultati i sl.?

DIREKTORICA: U našoj školi postoji 21 sekcija, koje se odvijaju subotom. Naši učenici, pored redovnih takmičenja iz matematike i fizike, učestvuju na skoro svim konkursima literarnih i likovnih radova. Na nedavno održanom takmičenju iz informatike, naš učenik, Asmir Avdičević, osvojio je 1. mjesto na kantonu, a na općinskom takmičenju iz engleskog jezika naši učenici su osvojili prva tri mjesta. Mislim da je bitno spomenuti i naše super odlikaše, koji su nedavno završili svoje školovanje u ovoj školi. Oni su:

Karamehić Emina, Ganić Elmira, Bunjo Bea, Novokmet Alma, Hasanbegović Irma i Dedović Rusmir. Učenica generacije za školsku 2006./07. godinu je Bunjo Bea.

ŠAHID: Šta je sa vjeronaukom u školi?

DIREKTORICA: Moram istaći da vjeronauku pohađaju skoro svi učenici, izuzev malog broja njih koji su iz mješovitih brakova i učenika koji nisu islamske vjeroispovijesti. Ti učenici imaju potvrdu da redovno pohađaju časove vjeronauke u svojim vjerskim zajednicama.

ŠAHID: Nije česta pojava da je žena na tako rukovodećoj poziciji poput Vas. Možete li nam više reći o tome kako vidite položaj žene u BiH društvu i kako se nosite, inače, sa predrasudama koje proističu u vezi sa angažiranjem žena na bitnim društvenim pozicijama?

DIREKTORICA: Mogu reći da je položaj žene danas mnogo unaprijeđen, a to nam dokazuje i činjenica da viši nije rijetkost da su žene na poziciji direktora. Moje mišljenje je da je lakše biti nastavnik, nego direktor, jer je nastavnik zadužen samo za svoj predmet, a direktor za cijelu školu.

Žena svakako treba da bude aktivan član zajednice, ali je ona prije svega majka i supruga, pa tek onda radnica. To je, zapravo, mač sa dvije oštrice. Svi smo mi različiti, nismo svi stvoreni za sve. Da bi čovjek bio dobar u svome poslu, on prije svega mora biti vrijedan i imati neke svoje ciljeve, zatim, mora biti izrazito fleksibilan i biti spreman u svakom trenutku na ljudske ustupke.

ŠAHID: Poznato je da je vaša škola jedan od vakifa Medrese. Možete li nam reći nešto više o tome (čija je bila inicijativa, ko je sve učestvovao u toj akciji...)?

ŠAHID: Vaša poruka za kraj!

DIREKTORICA:
Na prijedlog vaše profesorice arapskog jezika, Subhije Hadžimejlić, odlučili smo da učestvujemo u akciji „300 VAKIFA“. Sretni smo što smo djelimično doprinijeli izgradnji i razvoju vaše škole. Mislim da morate biti ponosni i cijeniti sve što imate u Medresi, jer ne vidi samo vrijednost i ljepotu (nečega) onaj ko ne želi da ih vidi.

DIREKTORICA: Čovjek uvijek treba polaziti od sebe, dobro razlučiti ono što želi u životu i potruditi se da to ostvari. Mora biti svjestan da uvijek može bolje i ne treba nikada posustajati.

ŽELIM VAM SVE NAJBOLJE U ŠKOLOVANJU!

IZ "ISLAMSKE DEKLARACIJE" RAHMETLI ALIJE IZETBEGOVIĆA

Pripremila: Neira OMEROVIĆ, IIb

ISLAM NIJE SAMO RELIGIJA

Pred svakim vremenom i svakom generacijom stoji zadatak da novim oblicima i sredstvima ostvaruje poruke Islama. Postoje nepromjenljivi islamski principi koji određuju odnose među ljudima, ali ne postoji nikakav nepromjenljiv islamski privredni, društveni ili politički sistem.

U ovoj tački, koja označava istinsku prekretnicu u evoluciji vjerskih učenja, islam se razlikuje od svih drugih religija, doktrina i filozofija života. U pitanju je jedna nova tačka promatranja i jedan poseban pristup u kojem se ogleda aspekt potpuno originalne filozofije islama.

Okosnica ove filozofije je zahtjev da se istovremeno živi unutrašnji i vanjski, moralni i društveni, duhovni i fizički život, ili, tačnije rečeno, da se svjesno i voljno prihvate ova dva vida čovjekovog života na zemlji (Kur'an, 28/77).

Prevodeći ovaj zahtjev na jezik svakodnevnog života, mogli bismo reći: onaj ko vjeruje da život treba uređivati ne samo vjerom i molitvom, nego i radom i naukom; čija slika svijeta ne samo dopušta, nego i traži, da jedna pored druge stoje i bogomolja i tvornica; ko smatra da treba ne samo odgajati ljude,

nego i olakšavati i unapređivati njihov život na zemlji, i da ne postoje nikakvi razlozi da se ova dva cilja žrtvuju jedan drugome, - taj pripada islamu. Uz vjeru uz Boga u ovome je sadržana glavna poruka Kur'ana i u njoj je čitav islam. Sve drugo je samo njena razrada i objašnjenje.

Ovaj aspekt islama, pored toga što sadrži sam princip islamskog poretka, kao jedinstva vjere i politike, vodi i drugim važnim zaključcima, čiji je načelni i praktični značaj ogroman.

Prvi i najvažniji takav zaključak svakako je zaključak o nespojivosti islama i neislamskih sistema. Nema mira ni koegzistencije između "islamske vjere" i neislamskih društvenih i političkih institucija.

Nefunkcioniranje ovih institucija i nestabilnost režima u muslimanskim zemljama, koja se manifestira u čestim promjenama i državnim udarima,

najčešće je posljedica njihove apriorne opozicije prema islamu, kao fundamentalno i vodećem osjećanju naroda u ovim zemljama. Polazući pravo da sam uređuje svoj svijet, islam jasno isključuje pravo i mogućnost djelovanja bilo koje strane ideologije na svom području. Nema, dakle, laičkog principa, a država treba da bude izraz i treba

da podržava moralne koncepte religije.

Pred svakim vremenom i svakom generacijom stoji zadatak da novim oblicima i sredstvima ostvaruje poruke islama. Postoje nepromjenljivi islamski principi koji određuju odnose među ljudima, ali ne postoji nikakav ne promjenljiv islamski privredni, društveni ili politički sistem.

Ovo je samo prvi i najvažniji zaključak iz prilaza islamu kao integralnom poretku. Ostala tri isto tako važna – ali manje isključiva – zaključka su: Prvo, samim tim što se izjasnio za ovaj svijet, islam se izjasnio za najbolje uređen svijet. Ništa što čini da svijet bude bolji, ne može biti a priori odbačeno kao neislamsko.

Drugo, otvorenost prema prirodi znači otvorenost prema nauci. Svako rješenje da bi bilo islamsko mora ispunjavati dva uvjeta: mora biti maksimalno efikasno i maksimalno humano. Ono mora, dakle, biti najviši izraz usaglašenih stavova vjere i nauke.

Treće, ukazujući na jedan oblik povezanosti između vjere i nauke, morala i politike, individualnog i kolektivnog, i duhovnog i materijalnog, na kojim pitanjima se duhovno podijelio današnji svijet, islam ponovo dobiva ulogu posredničke misli a islamski svijet ulogu posredničke nacije u podijeljenom svijetu.

Predstavljajući obećanje "religije bez mistike i nauke bez ateizma", islam može podjednako interesirati sve ljude bez razlike.

KONAČAN IZGLED AMFITEATRA

Sa velikom radošću obavještavamo javnost da će amfiteatar biti dovršen u skorijoj budućnosti. Fotografije koje možete vidjeti ovdje predstavljaju njegovu trodimenzionalnu animaciju. JOŠ UVIJEK MOŽETE POMOĆI NJEGOVU IZGRADNJU. HVALA!

VIJESTI IZMEĐU DVA BROJA

Pripremila: Safija Aličković, IIIb

2.april 2007.

Želeći podstaknuti učenike Medrese na što bolji i uspješniji rezultat njihovog rada kolektiv Medrese odlučio je tom prilikom održati takmičenje u učenju Kur'ana naših učenika. Učenici Elvedin Bešlija (IIIa) i Semir Dizdarević (IIa) osvojili su zavidna prva mjesta u učenju Kur'ana gledajući i napamet – hifz. Ovom prilikom čestitamo nagrađenim učenicima.

3. april 2007.

Poštujući tradiciju i ove godine povodom sjećanja na dan rođenja Muhammeda a.s. učenici i članovi Medrese uz podršku prof. Amele Numanagić priredili su prigodan program u kojem se učio mevlud i ilahije.

4. april 2007.

S ciljem prezentacije Fakulteta islamskih nauka, a i na poziv naših maturanata, delegacija Fakulteta islamskih nauka iz Sarajeva posjetila je Medresu u pratnji asistent-profesora Mujesire Zimić-Gljiva i profesora Kenana Musića i pet studenata Fakulteta.

6. april 2007.

Utakmicom između ekipe profesora i ekipe učenika" svečano je otvoren stadion u sklopu Komplexa Medrese. Poznavajući sposobnosti naših profesora, učenici IIIa razreda ovoga puta ustupili su pobjedu sa 4:3 našim profesorima. Čestitamo profesorima i nadamo se još boljim rezultatima.

7.april 2007.

Članovi Kulturno-umjetničkog društva „Ljiljan“ iz Slovenije posjetili su Medresu. Ovim putem im se zahvaljujemo na interesovanju i nadamo se da smo ispunili očekivanja naših gostiju.

15. april 2007.

Nakon posjete piramidama i samostanu u Visokom, čast nam je bila ugostiti učenice 3. razreda „Berham-begove“ medrese iz Tuzle. Učenice su obišle Komplex Medrese i počastile se specijalitetima iz školske kuhinje. Zahvaljujemo se učenicama na posjeti i naravno naša medresanska vrata su uvijek otvorena za ovakve i slične posjete.

18. april 2007.

U Visokom je organizovano takmičenje u odbojci. Učenici naše škole osvojili su 1. i 3. mjesto. Čestitamo!

VIJESTI IZMEĐU DVA BROJA

21. april 2007.

Ove godine našu Medresu posjetili su učenici „Elči Ibrahim-pašine medrese“ iz Travnika. Kao što je i uobičajeno učenici su obišli Medresu i počašćeni su u medresanskoj čajhani gdje su proveli ostatak posjete.

12. maj 2007.

Medresa je obilježila posjetom Srebrenici. Nakon proučene Fatihe učenicima se obratio načelnik Općine Srebrenica, Abdurahman Malkić. Zatim je održano predavanje iz historije Srebrenice za vrijeme rata u Bosni i Hercegovini. učenici su imali priliku posjetiti i bivšu fabriku akumulatora gdje je prikazan film o genocidu nad Srebrenicom.

14. juni 2007.

Delegacija predstavnika Međureligijskog vijeća vijeća iz Švedske na čelu sa dr. Edgarom i gosp. Džonom, u pratnji našeg imama Zekerijaha i braće Čajlaković posjetili su Medresu s ciljem upoznavanja sa radom naše škole i mogućnosti eventualnog održavanja kongresa Međureligijskog vijeća.

30., 1. i 2. juli 2007.

Medresa je ugostila učenike Devetih sportskih susreta, uposlenika Islamske zajednice. Sportske aktivnosti održane su u Medresi, na stadionu „Luke“ i u sportskoj dvorani „Mladost“ u Visokom.

U julu ove godine, predstavnici humanitarne organizacije „IHH“ iz Turske. uručili su materijalnu pomoć za izgradnju i rad Medrese, na čemu im se ovom prilikom toplo zahvaljujemo.

Krajem juna naši učenici su angažovani u berbi jagoda na plantažama Sulje Selimovića iz Visokog. Berba je trajala 20 dana.

U želji da Kompleks medrese snabdijemo kvalitetnom vodom izvršena su dubinska istraživanja na lokalitetu Močila (Donja Smršnica). Obavještavamo čitaoce da smo, hvala Allahu dž. š., na 120. metru dubine našli dovoljne količine čiste i pitke vode što će unijeti još više čistoće i zelenila u naš kompleks.

POUČNA KAZIVANJA

SEOSKILOPOV

Jednog dana seljak se vratio svojoj kući tražeći novac koji je uštedio da bi kupio kravu, ali ga nije našao. Otišao je seoskom kadiji i rekao mu: Kadijo, lopov mi je ukrao novac. Ukrao je sve što sam uštedio.

- A gdje si čuvao novac?
- U kesi ispod jastuka.
- Da li znaš lopova koji ti ga je ukrao?
- Ne, uvaženi kadijo!
- A da li sa tobom neko živi ili živiš sam?
- Živim sam.
- Smiri se. Uz Allahovu pomoć vratit ću ti novac.

Prije zalaska sunca kadija okupi sve stanovnike sela. Dok su stajali pred njim, nisu znali razlog. Kadija im ispriča seljakovu priču a onda im reče:

- Svakome od vas ću dati po jedan štap da ga ponese svojoj kući. Tokom noći štap lopova će se izdužiti. A kada svane, doći ćete sa štapom koji sam vam dao. Svaki uze po jedan štap i ode svojoj kući. Kad nastupi noć, lopov se uznemiri i uplaši se da njegovo djelo ne bude objelodanjeno.

Priča se kako je bila neka stara žena u Foči koja je mnogo govorila pri svakom slučaju: „Šta ko čini sve sebi čini!“ Zato je bila prozvana imenom „Sveseba“. U istom mjestu bio je jedan beg koji je imao ženu i dva sina. Ova stara Sveseba je svaki dan dolazila do te begovice da joj šta udijeli, neprestano govoreći rečenu izreku, zato je bila veoma dodijala begovici. Begovica jedan dan sama u sebi smisli i odredi: „Vala ću se ja jedanput kutarisat te Svesebe, i kazat ću joj da to nije istina što uvijek govori.“

Begovica uzme sičana, pomiješa u mlivo i skuha jednu malu pogaču. Obično sutradan dođe Sveseba, te joj begovica da tu pogaču. Sveseba reče: „Šta ko čini sve sebi čini“, i ode kući koja se nalazila na kraju grada. Sutradan

- Šta sad da radim? - pomisli lopov - ne mogu čekati jutro, pa da mi štap poraste. Svi bi saznali za ono što sam uradio. Odsjeći ću jedan pedalj od štapa. Kada se u noći izduži, bit će dug kao što je bio. Kadija neće ništa znati. Ha, ha, ha... Ako je kadija mudar, ja sam mudriji od njega.

On donese testeru i odsječe jedan pedalj štapa, a onda mirno zaspao. Ujutro se svi uputiše kadiji noseći sa sobom štapove, kao što je od njih tražio. Stadoše pred kadiju očekujući šta će im kazati. Kadija pogleda u svakog od njih i njegov štap, zatim pokaza na lopova i reče: - Ti si lopov!

- Nisam, uvaženi kadijo. Moj štap se nije izdužio. Pogledaj.

- Tvoj štap se nije produžio, ali je jedan pedalj kraći! Glupi lopove, pogledaj oko sebe pa ćeš vidjeti da je tvoj štap kraći od ostalih. Stražaru, uhapsi ovog lopova. Ne daj mu da pobjegne. Odvedi ga njegovoj kući da donese novac koji je ukrao.

Stražar povede lopova njegovoj kući da donese novac koji je ukrao i da ga vrati ga njegovom vlasniku. Kadija naredi da lopova bace u tamnicu.

ŠTAKOČINISEBIČINI

begovi sinovi, vraćajući se kasno iz lova, kad su prolazili pokraj Svesebine kuće rekoše: „Daj, da svratimo malo kod naše Svesebe, neće li imati malo hljeba da nam dade i vode da se napijemo.“ Tako se svrate obojica.

Čim ih ugleda starica Sveseba odmah zaviče: „Hodite, moji bezi dragi, jeste li se umorili i sustali?“ Sjedite da malo otpočinite. Sveseba im dade po jedan komadić od one iste pogače koju joj je dan ranije njoj njihova mater dala. Bezi sjedu, malo pojedu hljeba, napiju se vode i pođu kući. Kada su bili tamam na domak kuće, obojicu zaboli srce, počnu

plakati, previjati se, kroz nekoliko minuta oba na sred puta umru. Za to čuje kadija i vidje gdje su djeca naglo umrla kao da su otrovana. Pitaju slugu, ko je s njima bio u lovu, gdje su bili i jesu li što jeli?

Sluga kaže kako su se svraćali kod Svesebe i da su ondje jeli hljeba. Na to pozovu Svesebu, upitaju je i ona sve kaže kako je bilo, da im je dala iste pogače koju je njoj njihova mater dala. Onda beg ženu zgrabi za vrat: „Kaži ženo, šta je ustvari?“ Žena mu kaže sve kako je i šta je htjela učiniti. Eto tako, pošto je izgubila dva sina onda prizna živu istinu: „Šta god ko čini, sve čini baš sebi.“

KOLEKTIV MEDRESE 2006/2007.GODINE

Povodom jubilarnog 20-tog broja navodimo imena Nastavnog kolektiva Medrese „Osman-ef. Redžović“ sa internatom šk. 2006./2007. godine. Imena su navedena gledajući sliku s lijeva na desno.

Seid Zimić – profesor. bosanskog jezika i književnosti
 Elvedin Husić – pedagog
 Nijaz Aganhodžić – profesor. akaida i hadisa
 mr. Fahrudin Memić – profesor. sociologije, filozofije i logike
 Senad Zukan – profesor. geografije
 hfz. Zijad Dervić – odgajatelj
 Muhamed Mušinbegović – profesor. fikha i tefsira
 Ismet Avdić – profesor. fizike
 hfz. Senajid Zajimović – pomoćnik direktora za đачki dom
 Emir Uzunalić – profesor. historije i historije islama
 Ekrem Lemeš – profesor. hemije
 Emir Salić – odgajatelj
 Džemal Salihspahić – direktor Medrese
 Dženan Handžić – pomoćnik direktora za nastavu i profesor akaida
 Ejub Begić – računovođa
 Nasir Delić – profesor. građanskog obrazovanja i demokratije
 Fikret Trako – profesor. Tjelesnog i zdravstvenog odgoja.

hfz. Zilko Žolja – profesor. kaligrafije
 Mujo Trako – profesor. biologije
 hfz. Abdulkadir Kadrić – profesor. kiraeta
 Dženan Fatić – odgajatelj
 Subhija Hadžimejlić – profesor. arapskog jezika
 Salko Omerbegović – odgajatelj
 Naida Uzunalić – profesor. matematike i informatike
 Nejra Muratović – odgajateljica
 Ajla Zupčević – odgajateljica
 Amina Mešinović – profesor. bosanskog jezika i književnosti
 Amila Husić – sekretarica
 Amela Šahinović – profesor. engleskog jezika
 Elma Tatar – odgajateljica
 Sabiha Eskić – bibliotekarka, profesor. turskog jezika
 Na slici nedostaju:
 Šefik Beganović – profesor. praktičnog imameta
 Suad smailhodžić – profesor. arapskog jezika
 Mirela Avdukić – profesor. Tjelesnog i zdravstvenog odgoja

POUČNA KAZIVANJA

Priredila: Džemka KARALIĆ, Ilb

MUDRI KADIJA

U jednom mjestu živio je mudar kadija koji je ljudima pravedno sudio. Jednog dana mu dođoše dva čovjeka od kojih je jedan bio trgovac. Trgovac reče:

- Kadijo, ovom čovjeku sam dao novac i otputovao na dalek put. Kada sam se vratio, zatražio sam svoj novac, a on je odbio da mi ga vrati.

- Na kojem mjestu si ovom čovjeku dao novac? - upita kadija.

- Dao sam mu ga kod velikog drveta u pustinji van grada - odgovori trgovac.

- Čovječe, da li je tačno ovo što kaže trgovac?

- Ne, gospodine kadijo. Nisam uzeo nikakav novac od njega niti sam u svom životu, kako on kaže, vidio to drvo! - odgovori čovjek.

- Trgovče, reče kadija, sada otiđi do tog drveta i prisjeti se tamo da li si mu dao novac, ili si ga možda zakopao pa si zaboravio.

- Kako ti kažeš, gospodine kadijo. Trgovac ode u pustinju, a čovjek ostade kod kadije koji mu reče:

- Sjedi ovdje dok se trgovac ne vrati. Kada se vrati, otići ćeš na svoj posao.

Čovjek je sjedio blizu kadije dok je on sudio ljudima. Kad je prošlo mnogo vremena, kadija pogleda u čovjeka i iznenada ga upita: - Je li trgovac već došao do drveta?

- Ne, cijenjeni kadijo. Drvo je veoma daleko odavde.

- Ti, lažljivi lopove! Trgovac ti je dao novac kod tog drveta. Priznaj.

- D... d... da, uzeo sam novac od njega. Uzeo sam ga od njega. Oprosti mi, kadijo. Oprosti mi.

- Opraštam ti! Ipak, ćeš dobiti svoju kaznu jer si iznevjerio ono što su ti ostavili u amanet. Stražaru, zatvori ovog lopova i ne puštaj ga dok se trgovac ne vrati.

- Pokajao sam se, uvaženi kadijo. Nikada to više neću uraditi.

Kadija posla lopova u zatvorsku ćeliju i vrati se svome poslu. Nakon mnogo vremena trgovac se vrati.

Na njemu se vidjelo da je umoran od puta. Kadija mu reče: - Da li si našao novac?

;;;; Ne, ne, ne, gospodine - zadihano reče trgovac - otišao sam do drveta i dobro se prisjetio. Dao sam ga ovom čovjeku tamo, Allah mi je svjedok da je to istina.

- Istinu govoriš. Priznao je da je od tebe novac uzeo. Sada ćeš dobiti svoj novac od njega.

Stražar ode do kuće lopova i sav novac vrati trgovcu. Zatim kadija lopovu dosudi zatvor zbog prevare i pronevjere.

POEZIJA

Priredila: Hafiza ADEMOVIĆ, IVb

Oh golubovi...

Oh golubovi, prenesite
moje riječi,
po cijelom svijetu
neka se čuje,
kako neko sanja o sreći,
neko ko ne želi
više da tuguje.

Golubovi bijeli,
simbol ste slobode,
na krilima svojim
donesite sreću,
neka sve što je ružno
ode, jer ja to ružno
ne želim i neću.

Svi na svijetu neka čuju
za prošlost se neko kaje,
neka svoju dobrotu daruju,
jer ono što je lijepo
kratko kratko traje...

Nadžida Alihodžić, Ib

Ljubav

Čujem kako mi neko šapće,
riječi o ljubavi i toplini,
životu i iskrenosti.

Kako treba postupati
jer sam jučer grešku učinila
i ljubav izgubila.

Amina Kazija, Ib

Želim

Eto, možda je ovaj pokušaj
samo jedan
za nekoga možda

bespotreban, bezvrijedan,
možda sam naivna,
ali me se ne tiče,
jer želim da moji snovi
bar na nešto liče.

Želim za sve ljubav
i sreću, mržnju i bol ne trebam-
NEĆU!!!
dovoljno je toga u
našoj zemlji bilo
a nikoga nije do cilja vodilo...

Nadžida Alihodžić, Ib

Osjećam

Osjećam bol, osjećam tugu
Jer srce moje zna da imaš
drugu!

Ove noći plačem i Boga
molim Da te u srcu ja
zaboravim i molim da mi vrati
sreću i osmijeh na lice
Koju sam izgubila kad
sam tebe voljeti počela.
Od tada me kroz život prati
Samo bol i patnja.

Osjećam tvoj korak tih
u noći iako
Duboko u srcu znam
da nećeš doći!

Tvoj mi je posljednji pogled
rekao sve
Ali i dalje volim te!

Medina Bukva. IIb

Nur Ramazana

Kandilji u ovoj špilji
Kandilji prkose zbilji.
Strmine, bezdan, strava
Zov naših dubrava
Izgara hava Kob tuče
San huče Imami uče
Istinu luče od tuče prkosa.

Kandilji u ovoj špilji
Kandilji prkose zbilji.
Nur silazi Kršnoj oazi

Blješte namazi.

Tamo na stazi

Raspukli šipci

Vidici sutra

Ibrici jutra – sabaha.

Ah, tog uzdaha:

Ramazan stiže

Molitvu diže – Rahmeta.

Milosni Tvoja dobrota

Nek driješi čvor grehota.

Nek jača zov moga daha

Tov mog sevdaha.

Kandilji u ovoj špilji

Kandilji – prkosimzbilji.

Selim JELOVAC

Peru

O pero, rad si u
mojim rukama,
Tako sićušno al' moćno,
Zato složi glas sa
Slavujem moje naravi

I onim što osjećam
U duši i kao hamajliju
Nosim na srcu
Pomozi mi, budi crn i
Tih al' ostavi stih

Selma Zukan, IIIb

IBRETI ZA ŽIVOTNI MIR

IZGUBLJENI

Sa njemačkog prevele: Safija ALIČKOVIĆ, IIIb
Neira OMEROVIĆ, IIb

Moj život se drastično promijenio prije tri godine. Izgubila sam vid prilikom saobraćajne nesreće. Od tog dana, moja jedina želja je da mi se vrati moj izgubljeni vid. To je želja, koja se, očito, nikada neće ispuniti. Naravno, preostala su mi još četiri čula, ali nikada više neću moći gledati svojim očima.

Sada moram gledati očima drugih, vjerovati opisima i mišljenjima drugih. Čak i svakodnevne aktivnosti, kao što su kupovina ili šetnja gradom, su izazovi za mene. Prihvatam svijet drugačije, vjerovatno ljudi koji me gledaju, također, vide iz jednog drugog ugla. Dan pokušavam prebroditi sa ogromnim optimizmom i ne želim pasti u očaj.

Svijet pokušavam gledati koliko je moguće pozitivnije. Moj najveći problem nakon udesa bila je nemoć, zbog koje nisam mogla ništa učiniti bez pomoći drugih ljudi. Nije bilo lahko, ali svakim danom sam sve više i više jačala svoju samostalnost, moje sposobnosti su se poboljšavale, a najveću zaslugu za to ima moj pas Timmy, koji me sada kroz život vodi. Idući sa svojim psom čujem ljude i djecu ljudi kako svojoj djeci došaptavaju:

„Ovo je pas, vodič za slijepce, on je prati svugdje, čak i na drugu stranu ulice, može je uvijek pronaći.“

Ni sama nekad ne mogu vjerovati koliko povjerenja mogu pokloniti Timmyu.

Nisam ga još nikada vidjela, ali kad osjetim njegovo krzno, stvorim sebi sliku njegovog izgleda. Timmy je moj najveći oslonac. Moji pogledi na život promijenili su se u potpunosti, iako me moje sljepilo u nekim stvarima ograničava, pokušavam vratiti stari život, sa prijateljima četiri puta u godini idem na kampovanje. I to je nešto, zar ne?

Za razgovor sam uvijek tu. Nemojte pokazivati na mene kao devetogodišnja djeca: Pogledaj, slijepa djevojka, vodi je njen pas.

“Ne želim sažaljenje od bilo koga, jer i ja živim kao i ostali ljudi, samo sa jednim nedostatkom bez kojeg ne bi znala kakav je to Božiji dar biti zdrav.”

MAHLUK

Priredila: Zehra Mahmutović, IIIb

Leptiri su vrsta insekata sa najvećim brojem vrsta. Tokom svog životnog ciklusa prolaze kroz fascinantan preobražaj od jajeta, preko gusjenice i larve do odraslog leptira. Leptiri su oduvijek privlačili ljude. Mnogi su ih umjetnici ovjekovječili na svojim slikama. Razlog njihove privlačnosti krije se u izuzetno lijepo obojenim krilima, mada postoji i znatan broj vrsta koje mogu biti neuglednije vanjštine, ali su to najčešće leptiri koji se danju skrivaju, tako da ih rijetko uočavamo.

LEPTIRI

Dnevni i noćni leptiri

Iako su se mnogi stručnjaci bavili leptirima, nažalost, ni danas nisu do kraja istražene sve pojedinosti iz njihovog životnog ciklusa. Prema razdoblju aktivnosti, odnosno leta dijelimo ih na dvije velike grupe: dnevni i noćni leptiri. Postoji manji broj noću aktivnih vrsta koje pokazuju aktivnost i danju, ali obrnut slučaj nije zabilježen. Ako su dnevni leptiri aktivni kojim slučajem i noću, riječ je uvijek o parazitiranim primjercima, koji su zbog toga izmijenili načine ponašanja. Evropska fauna broji oko 8. 400 vrsta leptira, od kojih je samo 440 dnevnih. Kad se govori o lijepim i aktivnim vrstama misli se najčešće na tu grupu, mada postoje i brojne noću aktivne vrste koje su izuzetno lijepe, te ponekad šarama i obojenošću nadmašuju dnevne.

Leptiri, posebno dnevni kod kojih se to brzo i lahko uočava, reaguju na sve promjene u prirodi uvjetova-ne čovjekovim djelovanjem. Posljedice tih aktivnosti vrlo se brzo odražavaju na sastav faune te grupe organizama na nekom području,

najčešće u smanjenju brojnosti pojedine vrste ili njezina potpunog nestajanja.

Od gusjenice do prelijepog leptira

Dužina životnog ciklusa ovisi od vrste do vrste, ali može trajati od jednog mjeseca do cijele godine. Neki leptiri imaju i više generacija godišnje, tako da leptiroljubci mogu u njihovoj aktivnosti uživati cijele godine. Kada se govori o njihovom fascinantom životnom ciklusu, poznato je da on počinje od stadija jajeta. Jaja se polažu na biljke, pojedinačno ili u nakupinama. Zavisno od vrste, ličinke (gusjenice) izlaze iz jaja za nekoliko dana ili nekoliko sedmica. Neke vrste cijelu zimu provedu u stadiju jaja. Gusjenice se do stadija kukuljice presvuku 3-5 puta, a za to vrijeme stalno jedu.

Karakteristično je da određene vrste gusjenica jedu samo određene biljke. Kada gusjenice dostignu svoju punu veličinu, spremne su da se zakukulje. Kukuljica je stadij mirovanja između ličinke i odraslog oblika.

Kada je vrijeme za kukuljenje, gusjenica isprede kućicu od svile. Na metamorfozu leptira utječe nekoliko faktora poput vlage, temperature i dužine dana. Obično se metamorfoza podudara za vegetacijskom sezonom karakteristične biljke. Odrasli leptiri cijeli životni vijek provedu pareći se, polažući jaja i hraneći se nektarom. Neki prezimljavaju kao odrasli.

Slatki nektar

Hranjenje i parenje su dvije osnovne aktivnosti u leptirovom životu. Gusjenice leptira nakon što izađu iz jajeta imaju samo jedan zadatak: neprestanim hranjenjem prikupiti dovoljne rezerve hranjivih tvari za preobražaj u larvu a zatim u leptira. U stadiju larve više se ne hrane, a tek odrastao leptir ponovo počinje jesti. Međutim, odrasli leptiri nekih vrsta skoro uopće ne jedu. Neki od njih to ne mogu jer nemaju odgovarajuće organe. Mnogi leptiri mogu usisavati tekućinu pomoću dugog tankog rilca koji se može smotati. Kako letenjem troše mnogo energije, leptiri s dna cvata usisavaju najhranjiviju tvar

koja postoji – slatki nektar koji im daje energiju. Neki leptiri koji žive duže trebaju i tekućinu bogatu bjelančevinama pa se stoga zadržavaju na izmetu i na strvinarima.

Kako je čovjek postao leptirov glavni neprijatelj?

Sve većom urbanizacijom i razvojem poljoprivrede gube se prirodna staništa za životinje, među kojima su i leptiri. Kod nas postoji i drugi problem, a to je da livade sve više nestaju jer ovise o

čovjeku da ih održava ispašom ili košnjom, tako da ih sve više zamjenjuju šume i šikare. U svijetu je već godinama izražen trend stvaranja vrtova za leptire tj. Butterfly Gardening. Izborom pravih vrsta cvijeća u vrtu može se privući mnogo atraktivnih vrsta leptira i uživati u pogledu na njih.

Neki od leptira iz ovih krajeva osim prelijepih boja imaju i zanimljive nazive, kao što su: gubar glavonja, smrekov prelac, zlatokraj, topolin gubar, šljivin prelac, kukavičji suznik, litijaš, borov četnjak, gnjezdar, ljljak itd.

PROZA

ZALJUBLJENOST

Šta vele njene žrtve , a šta oni koji to "još" nisu:
Stariji će o njoj, JOK, a mladi zbunjeno, A ŠTO LI JOK?

Priredila: Zehra MAHMUTOVIĆ, IIIb

Proljeće je, ptice cvrkuću, život se budi... Vrijeme je odlično za zaljublivanje! No, prije nego se zaljubiš, moraš znati da pored stalnog smiješka na licu i ubranog lupanja srca, zaljubljenost nosi još nešto... Kada se zaljubiš, samo ćeš misliti na svoju simpatiju i htjeti beskrajno razgovarati o njoj.

Drugima ćeš se itekako popeti na vrh glave s istom pričom kada shvatiš da druge teme za razgovor koje se tiču tvojih prijatelja. Ako većinu vremena misliš na

svoju simpatiju, znači da ti veoma malo vremena ostaje da misliš o drugim stvarima.

Zbog toga što će ti misli odlutati na idući sastanak sa simpatijom, bit će ti veoma teško

skoncentrirati se na ono što nastavnik predaje. I ne samo to. Nećeš moći pratiti ni cijeli film koji gledaš s prijateljima, a kamoli naći koncentracije za učenje. Ako se već zaljubiš, budi oprezan. Bez obzira koliko velika bila tvoja ljubav, nemoj dopustiti da zbog nje ispašta tvoj školski uspjeh ili odnos s prijateljima!

Kada se zaljubiš jednostavno se zaokupiš svojim izgledom. Da se ne lažemo, rade to i muškarci, ne samo djevojke. Zaljubljeni, bez obzira na spol, žele da se uvijek sviđaju svojoj simpatiji. To je u neku ruku i simpatično, sve dok ne postaneš opsjednut svojim izgledom. Na kraju krajeva, znaš kako se kaže: „Kad je zaljubljen, čovjek je slijep.“

Dakle, to što si proveo/provela pola dana sređujući se, tvoja simpatija neće ni primijetiti. Bit će joj dovoljno što si tu. Kada je čovjek zaljubljen, cijeli svijet gleda kroz ružičaste naočale. Sve mu je lijepo, slatko, ugodno i dražesno! Ljubav naprosto cvjeta! Nježne riječi, razumijevanje, slatki nadimci, sve su to odlike samog početka zaljubljenosti. No, poslije će doći do sitnih prepirki, nedorazuma, drugi će vas tračati, možda se ispriječiti između vas i šta sve ne. Kada dođe do toga nemoj misliti da se vaša ljubav gasi. Na cijelom svijetu ne postoji idealna veza između dvoje zaljubljenih. Ne postoji veza u kojoj nema dilema, uspona i padova, strasnih prepirki i još strasnijih pomirenja. Ako i postoji negdje takva veza, onda tu nema ljubavi. Ljubav bez uzbuđenja i nije neka ljubav. Dakle, sitne svađe su slatki način u svakoj vezi.

Mnogi misle da zaljubljenost traje vječno, ali to nije tako. I zaljubljenost ima svoj vijek

trajanja. I to prilično mali u odnosu na spomenutu vječnost. Raznim testiranjima i eksperimentima znanstvenici su

utvrdili da osjećaj zaljubljenosti splasne nakon godinu dana ili godinu i pol. Osjećaj zaljubljenosti nakon tog vremena prerasta u mnogo snažniju emociju a to je –ljubav! Dobra vijest je i da se u dužim vezama ispunjeni ljubavlju i bliskošću zaljubljenost može pojaviti i po nekoliko puta. Zaljubljenost nije samo naša površna emocija. Svaku zaljubljenost prate promjene i u našem tijelu. Naime, kada se zatreskamo u nekoga, naš mozak šalje informaciju tijelu da proizvodi supstance serotonin i dopamin. Svaki put kada vidimo ljubljenu osobu povećava se razina serotonina i dopamina, koji nas čine sretnima, raspoloženima i euforičnima. Svima se čini da naprosto blistamo! Upravo zbog tog osjećaj ugone i euforije, uvijek nanovo žudimo da vidimo svoju ljubav i da provodimo što više vremena s njom. U slučaju da se ne vidimo sa simpatijom nekoliko dana, žudnja postaje toliko nesnošljiva da postaje bolna. Tada smo spremni spakovati stvari i učiniti sve da barem na trenutak budemo blizu voljene osobe. Ali život nas često razočara. Taman pomislimo da smo našli pravu ljubav razočaramo se i shvatimo da smo se zavarali. Ta ljubav za koju smo smatrali da je prava i nije bila baš ona prava, jer nas je možda voljena osoba napustila. Neki tada padnu u depresiju, cijeli svijet im se sruši u sekundi, više se ne nadaju da će se ponovo zaljubiti. Ali moj savjet je da se ne zavaramo, jer ćemo kad tad shvatiti da život nije tako crn i da tu negdje postoji neko ko će nas usrećiti. Tu negdje je ona prava ljubav. HUMORISTI BI REKLI: „LJUBAV JE MOST KOJI SPAJA DVIJE BUDALE“

PRIJATELJIMA U POHODE

TURSKO – BOSANSKI KOLEDŽ

„Tajna uspjeha jeste u postojanosti namjere“

Piše: Elma TATAR, prof.

Na području općine Ilidža, u naselju Sokolović-Kolonija, smješten između prirode i civilizacije, Vrela Bosne i sarajevskog aerodroma, pažnju prolaznika, a najčešće posjetilaca iz bliske nam Turske plijeni novosagrađen kompleks Tursko – bosanskog koledža. Udaljen taman toliko da se otme nametima gradske vreve, da odoli pošastima koje ono samo po sebi nosi, otkriva nam zadivljujuću intervenciju čovjeka i svjedoči o postojanju gena volje u njemu. Upravo zahvaljujući dobroj volji i jasnom cilju, a on je pomoći odgoj i obrazovanje generacija koje dolaze, izrodila se nesebična saradnja između dva kolektiva, Tursko-bosanskog koledža i naše Medrese. U namjeri da pružimo podršku i razmijenimo dragocjena iskustva u više navrata smo bili i gosti i domaćini predstavnicima Koledža.

Krajem školske godine smo na čelu sa direktorom naše Medrese Džemalom Salihspahićem, upriličili radnu posjetu ovoj uglednoj instituciji želeći im čestitati na čestitom radu i dati prijedlog za konkretnu suradnju. Već na samom ulazu u školu uočili smo mnoštvo detalja koji plijene pažnju i ne daju da se prođe tek tako. Lijepo osmišljen prostor hola ostavlja utisak discipline i reda, zidovi ukrašeni umjetničkim radovima učenika, savremeno opremljene učionice, internat, amfiteatar, posebne sobe za

napredne učenike (tzv. "Sobe za olimpijce") i druge popratne prostorije smještene na nekoliko hiljada kvadratnih metara svjedočanstvo su marljivog rada.

Upravo u prostoru tamošnjeg amfiteatra članovi horske sekcije naše škole su izveli prigodan program u povodu Dana škole. Tursko-bosanski koledž predstavlja pravi rasadnik uspješnih mladih ljudi, a ujedno i lijep primjer timskog i organiziranog pristupa radu.

Svijest o značaju posla kojim se bave determinira većinu akcija uposlenih od kojih, između ostalih, ističemo i stipendiranje

najboljih učenika naše Medrese, pružanje pomoći pri realizaciji naših ekurzija u Tursku te organiziranje odlaska direktora medresa i njihovih pomoćnika u Istanbul, kako bi se upoznali sa sistemom odgoja i obrazovanja u Turskoj. Imajući u vidu da živimo u vremenu savremenih sredstava, a pogrešnih i nejasnih ciljeva, ostaje samo da uputimo zahvalnost Uzvišenom Allahu dž. š. što nam je dao nijet i volju da živimo i radimo u ovakvim institucijama koje imaju za cilj prvenstveno sačuvati i odgojiti čovjeka.

VANNASTAVNE AKTIVNOSTI

U okviru Nastavnog plana i programa u Medresi su zaživjele mnogobrojne vannastavne aktivnosti koje bilježe zapažene rezultate i znatno utječu na razvoj pozitivne energije kod učenika kako u nastavi tako i u internatu. U nastavku ćemo reći nešto o njima.

&

Priredili: Almedin SPAHIĆ, i
Semir DIZDAREVIĆ, IIIa

ŠKOLSKE SEKCIJE

Nogometna sekcija postoji od samog osnivanja naše škole. U ovom jubilarnom broju donosimo slike sa svečanog otvorenja nogometnog stadiona koji je izgrađen u školskoj 2006./07. godini.

Nogometna sekcija je i ranije bilježila zapažene rezultate, sada sa novim stadionom i kvalitet naših priprema za razna sportska takmičenja bit će veći. Naša školska vitrina puna je pehara sa raznih takmičenja. Nadamo se da će se uspjesi, ako Bog da, i nastaviti.

Sekcija jahanja. Odgajatelj Salko ef. Omerbegović u saradnji sa Memnumom Trakom, inače jednim od rijetkih zaljubljenika i poznavalaca plemenitih životinja, je organizovao na Ravnom brdu, rekli bismo, prve korake u učenju jahanja plemenitih autohtoni bosanskih konja,

koji su tako mnogo u prošlosti značili, a danas su svedeni samo na neku vrstu atrakcije. Interes za osnivanje ove sekcije je bio veliki i nadamo se da će odaziv učenika biti velik, jer učlanjenjem u ovu sekciju mogu se doživjeti nova, nesvakidašnja iskustva.

Veći dio slobodnog vremena učenici naše Medrese provode u prostorijama Đačkog doma. Razlog tome je prizemlje internata, gdje je opremljen prostor za igranje stonog tenisa.

Međutim stoni tenis i nije pravi razlog ostajanja u prizemlju, u pitanju su nedavno nabavljene sprave za teretanu gdje učenici u saradnji sa profesorom fizičkog vaspitanja koriste te sprave vodeći se parolom: „U zdravom tijelu zdrav duh“. Evo nekoliko savjeta za one koji žele vježbati, jačati tijelo i duh:

Odluka je za svaku pohvalu, pogotovo ako vas tamo čeka odgovoran instruktor i ako ćete slušati samo savjete stručnjaka te zanemariti svakojake priče i pogrešne informacije koje kruže teretanama.

1. Jaki mišići: Izuzetno polagano dizanje utega stvara izuzetno jake mišiće.

Ne - superlagano dizanje utega vodi do superdugačkog treninga - i to je sve. Najveće povećanje snage se postiže tako da se faza dizanja izvodi što je moguće brže, dok spuštanje treba biti sporije i kontrolirano.

2. Uzimajte proteine: Jedete li više proteina, povećat ćete mišićnu masu.

Donekle da. Proteini potiču proces stvaranja mišića (proteinska sinteza), ali vam za to nisu potrebne neumjerene količine. Dapače, višak proteina može se pretvoriti u ugljikohidrate i 'uskладиštiti' se u vašem tijelu.

3. Pravila istezanja: Istezanje nogu je sigurnije za koljena od čučnjeva.

Ne - i vata je opasna ako je preduboko ugurate u uho. Bitno je znati što radite.

4. Poštedite mišiće : Nikad ne forsirajte mišić koji vas boli.

Da - ali prije nego preskočite vježbu koja vam aktivira bolni mišić, ustanovite koliko vas zaista boli. Ako vas mišić boli na dodir ili vam bol ograničava kretanje, pametnije je da ga poštedite bar još jedan dan. U blažim slučajevima aktivan odmor, koji podrazumijeva lakše vježbe aerobika i istezanje, pa čak i dizanje lakšeg tereta, može ublažiti bol i doprinijeti bržem ozdravljenju.

5. Mit o istezanju: Istezanje sprječava ozljede.

Možda, ako se bavite umjetničkim klizanjem. Stručnjaci tvrde da istezanje za vrijeme zagrijavanja nema mnogo utjecaja na sprječavanje ozljeda. Ono povećava elastičnost, ali većina ozljeda se događa prilikom izvođenja normalnih pokreta.

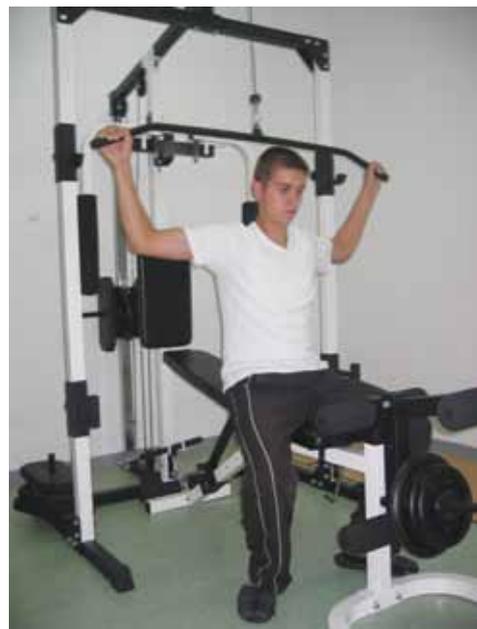
6. Široka prsa: Potrebna vam je švicarska lopta da biste imali jače grudi i ramena.

Ne - nemojte odustati od klupe za grudni koš ili ramena ako vam je cilj snaga i mišićna masa. Ljudi postižu rezultate loptom prvenstveno zato što su na samom početku slabi poput mačića. Švicarska lopta je odličan način da se postigne raznovrsnost, ali ako želite jaka ramena i grudni koš, usredotočite se na vježbe koje se rade na čvrstoj podlozi.

7. Famosne sprave: Uvijek vježbajte s običnim utezima - bučicama.

Ne - ponekad sprave mogu doprinijeti jačim mišićima, na primjer kad trebate izolirati određene mišiće nakon ozljede ili kad ste previše neiskusni da biste vježbali s utezima. Ako ne možete dići utega do kraja, nećete izgraditi mišiće leđa. Zato ih dižite i spuštajte bočno. Vježbe s običnim utezima imitiraju pokrete sportista i aktiviraju veću mišićnu masu.

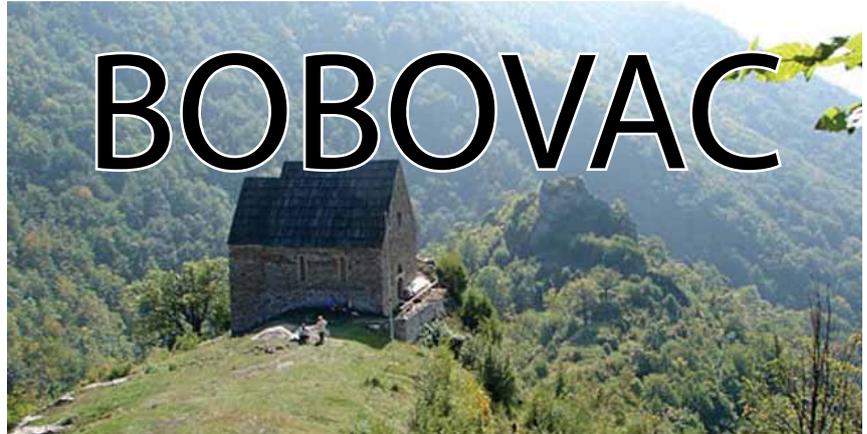
I naravno, budite uporni i naravno **oprez** jer nije sve u mišićima ipak.

HISTORIJA

Priredio: Senaid GAČIĆ, Ila

BOBOVAC

Za ovaj broj „Šahida“ odlučili smo predstaviti jedno od najznačajnijih bosanskih historijskih središta. Riječ je o starom stolnom gradu Bobovcu, kojeg sve češće zaboravljamo i kojem poklanjamo malo pažnje spram onoga koliko to mjesto zaslužuje, pogotovo kada znamo koliko nama, Bošnjacima, treba i mora da znači država.

Grad Bobovac se nalazi nedaleko od sela Mijakovići i Dragovići, u općini Vareš. Gradu se može prići iz dva smjera, i to od Kraljevske Sutjeske ili od Vareša. Sastojao se od gornjeg grada s četvrtastom kulom, čiji ostaci i danas postoje, i donjeg grada, na stepeniku nižem oko 20 metara, poligonskog oblika oko 40 metara dužine i oko 25 metara širine, od čega se danas raspoznaje dvorište i bunar.

SJEDIŠTE BOSANSKIH KRALJEVA

Mjesta kao što su srednjovjekovni grad Bobovac i katoličko vjersko mjesto Kraljeva Sutjeska imaju veoma važan historijski značaj, kako zbog svoje uloge u srednjovjekovnoj Bosni tako i danas. Značaj Bobovca se ogleda u njegovom značaju za vrijeme Osmanlija.

On je bio prepreka za osvajanje ovih prostora zbog toga što je u njemu bilo sjedište mnogih bosanskih kraljeva i imao je Bosansku krunu, pa je zbog te pozicije bio udarna tačka

kada je u pitanju ratovanje sa Osmanlijama, koji su ovu barijeru probili tek 1463.god. i ušli u ove krajeve.

Danas je Bobovac pretvoren u turističko mjesto, koje svake godine posjeti više hiljada ljudi. Dolaze tu da bi vidjeli ostatke toga srednjovjekovnog grada kao i mnoge freske, te popularne grobove pokopanih kraljeva i kraljica, koje se nalaze u mauzoleju ovoga grada. Isto tako, i Kraljeva Sutjeska sadrži mnoge zanimljive građevine, odnosno crkve koje su jedne od najstarijih na ovim prostorima, a koje i danas postoje. One su kroz period osvajanja ovih prostora od strane Osmanlija rušene, te

ponovo građene, a one koje su oštećene popravljene su. Osmanlije u početku tih popravki i ponovnih gradnji nisu dali da se koristi tvrdi materijal, nego su im samo dopuštali da koriste trošan materijal kao što je drvo. Tek početkom 19. st. su im dopustili tvrdi materijal.

Najveću popularnost Kraljevoj Sutjesci daje samostan, izgrađen u 14. st. koji je i prvi samostan na ovim prostorima. On je, kao i većina ostalih objekata tokom postojanja rušen te ponovo građen, da bi današnji oblik poprimio posljednjom izgradnjom u 19. stoljeću.

BOBOVAC

Sa primarno odbrambeno-strategijskim značajem, Bobovac je pružao efikasnu zaštitu bosanskim vladarima od bana Stjepana II. (1322-1353) i kralja Tvrtka I. Kotromanića (1353-1391) do Stjepana Tomaševića (1461-1463). Građen, kao i toliki gradovi diljem Europe, u nekoliko faza, duže od jednog stoljeća

(početak XIV – prva decenija XV stoljeća), Bobovac s 1100 m svojih bedema debljine 100-150 cm, s bansko-kraljevskim dvorom i palačama, od kojih su tri bile u sastavu dvora, gradskim kapijama, crkvenim objektima, kapitelima, nalazima fresko-slikarstva i raznovrsnog zanatstva, crkvenim zvonima, kraljevskim mauzolejom koji ističe sakralno-kulturni karakter cijeloga ansambla, sa svojih impozantnih jedanaest kula, svjedoči o svojoj eminentno europskoj situiranosti i kvaliteti života. Po svojoj osnovnoj namjeni, po načinu arhitektonske izvedbe i posebno po svom istaknutom političkom značaju, koji je prelazio okvire bosanske srednjovjekovne države, Bobovac dostiže onu ulogu i funkciju što su ih za tadašnju Ugarsku imali Stolni Biograd (Szekesfehervár) i Višegrad. Njihov zajednički prauzor predstavljao je Achen Karla Velikog sa stolnom crkvom i dvorom kao modelom prijestolnice koji se raširio diljem srednjovjekovne Europe.

Zbog svog geostrateškog, vojnog i političkog značaja bio je meta napada osvajača. U bosansko-srpskom ratu 1350. opsjeo ga je srpski car Stefan Dušan, ali ga nije osvojio.

Septembra 1407. godine grad je osvojila mađarska vojska i jedno vrijeme držala u njemu posadu u težnji da vrati na prijestolje smijenjenog bosanskog kralja Ostoju. Stjepan Tomašević (1461.-1463.), posljednji bosanski kralj, zbog neposredne opasnosti od Osmanlija, seli kraljevski

dvor u Jajce. Bobovac su Osmanlije opsjeli 19. a osvojili 21. maja 1463. nakon samo tri dana borbe. Jedni izvori navode da su se za grad vodile teške borbe i da su Osmanlije pod gradom upotrijebili topove koje im je slao Nijemac Jerg (Jörg) iz Nurnberga.

Također se govori da je knez Radak, koji je upravljao u to vrijeme gradom, predao Bobovac misleći da će za to biti nagrađen, ali su ga Osmanlije nakon predaje pogubili. Brzi pad Bobovca, za koji se vjerovalo da može izdržati i dvogodišnju opsadu je iznenadio kralja Stjepan Tomašević i onemogućio ga da sakupi vojsku i dobije stranu pomoć. Zbog toga su se i posadem Visokog i nekih drugih gradova predale bez borbe. Nakon njegovog zauzimanja,

Osmanlije su ga razorili ali su zbog njegovog izuzetnog strateškog značaja ponovo sagradili neke objekte potrebne za njihov boravak. Osmanska posada je boravila u Bobovcu sve do 1626. kada je napušten zbog gubitka strateškog značaja nastavkom osmanskih osvajanja prema sjeveru kada ostaje duboko u pozadini. Kraljevski mauzolej na Bobovcu prvotno je kao klasična crkva, građena za potrebe dvora, da bi prvih decenija XV st., pod kraljem Stjepanom Ostojom, bio pretvoren u grobnu kapelu posvećenu sv. Mihovilu, zaštitniku viteštva.

Tada je crkva dobila bogatu kamenu dekoraciju – između ostalog, ukrase na vratima i prozorima, antropomorfne konzole, skulpturu nekog sveca

i skulpturu lava. Cijeli mauzolej bio je ukrašen fresko-slikarijama, među ostalima markantnom kompozicijom strašnog suda. Kasnogotičko-ranorenesansne odlike fragmenata dopuštaju njihovo datiranje u period između 1420. i 1463. Na temelju stilske srodnosti bobovačkih fragmenata i fresko-slikarstva iz kapele sv. Duje u Splitu, pretpostavlja se da bi autor bobovačkih fresaka mogao biti čuveni zadarski i splitski slikar Dujan Vušković. Nalazi iz grobne kapele - mauzoleja, gdje su pokopani kraljevi Stjepan Ostoja (1398-1404; 1409-1418), Tvrtko II. Tvrtković (1404-1408; 1420-1443) i Stjepan Tomaš (1443-1461) te žena Tvrtka II Doroteja Gorjanska, osobito tri nadgrobne ploče, zaslužuju posebnu pažnju. Izgrađene u crvenom mramoru, donesenom iz Panonije, (Siklos, Ostrogon ili Erdelj), one su jedinstvena pojava u Bosni i Hercegovini. Ploče su ležale na posebno građenim, kompozitnim sarkofazima, visokim oko 90 cm.

Na svim trima bili su u visokom reljefu izrađeni likovi pokojnika s insignijama kraljevske vlasti i položaja, a rubovima ploča tekao je natpis. Arheološko otkopavanje Bobovca vršeno je u periodu od 1959. do 1967. god. pod stručnim vodstvom Pavla Anđelića i urađena je rekonstrukcija mauzoleja. Predmeti koji su pronađeni na Bobovcu nalaze se u Zemaljskom muzeju u Sarajevu

ŽIVOTNE MUDROSTI

- 1) Tražim Allahovu zaštitu od zla onoga što znam i od zla što ne znam.
- 2) Allahovo Zadovoljstvo je u zadovoljstvu roditelja, a Allahova srdžba a u srdžbi roditelja.
- 3) Zavist i sumnjičenje razaraju ljudsko društvo.
- 4) Najveći džihad je reći silniku istinu u lice.
- 5) Nesreća oblikuje čovjeka i prisiljava ga da upozna samog sebe.
- 6) Dijete mnogo milovano, nikad dobro odgojeno.
- 7) Kad ne bi bilo žena, dijamant bi bio običan kamen.
- 8) Bez prijatelja je i najjači čovjek nesiguran.
- 9) Svaki veliki uspjeh je trijumf upornosti.
- 10) S godinama rastu iskušenja.
- 11) Kad ti neki čovjek dosadi, pozajmi mu nešto.
- 12) Mnogo je ljudi, ali čovjek je rijetkost.
- 13) Dova je srž ibadeta.
- 14) Čestitog čovjeka poštuju čak i oni koji to nisu.
- 15) Najveća kazna za lažljivca je da mu ne vjeruju čak kada i govori istinu.
- 16) Mudar čovjek ne kaže sve šta misli, ali misli sve što kaže.
- 17) Najsretniji su oni ljudi koji su zauzeti da to i ne primjećuju
- 18) Ljubav se javlja iz znatiželje a traje iz navike
- 19) Dobar odgoj je najveće dobro koje možemo ostaviti djeci
- 20) Najbolji način da se čini dobro, jeste čvrsta odluka da se ne čini zlo
- 21) Osmijeh je sadaka

ORGANIZACIJA RADNIH AKTIVNOSTI

Pet koraka do veće produktivnosti

Proredio: Semir DIZDAREVIĆ, Illa

Nedostatak vremena i energije osnovni je uzročnik manjka produktivnosti. Stoga svi oni koji osjećaju iscrpljenost neka načine pet jednostavnih koraka koji će ih dovesti do veće produktivnosti i povećanja produktivnog djelovanja.

1. Planirajte dan i rasporedite svoje vrijeme

Bez utvrđene strukture i procedure nema uspješnog radnog dana. Ukoliko se ujutro probudite, a uopće ne znate šta biste toga dana radili i koji su vam prioriteta, vaše dragocjeno vrijeme otići će u nepovrat. Ne morate isplanirati svaku minutu svoga dana jer to bi stvaralo samo dodatni pritisak i stres.

Pokušajte okvirno isplanirati šta biste toga dana htjeli završiti.

Možda čak i riješite većinu svojih obaveza.

2. Organizirajte se pomoću spiska

Kada istovremeno započnete nekoliko projekata, vrlo lahko se može desiti da zaboravite prioritete ili čak da pomiješate obaveze. Stoga će vam organizovan spisak biti od velike pomoći. Kada finalizirate neku od stavki sa spiska, prekrižite je i mnogo ćete brže završiti mnoštvo projekata koje ste započeli.

3. Postavite sebi ciljeve

Kada ste napravili svoj spisak obaveza i počeli postupati po njemu, najbolje bi bilo da sebi postavite ciljeve koje želite postići i da se onda sigurnim koracima krećete prema njima.

4. Oslobodite se vanjskih utjecaja

Kada pokušavate biti kreativni i produktivni morate se osloboditi svih vanjskih utjecaja koji narušavaju vašu koncentraciju. Pronađite načina i mjesto na kojem ćete moći biti sami sa svojim obavezama.

5. Stvari rješavajte postepeno

Vašu produktivnost i djelotvornost vašeg rada smanjit će te ukoliko budete radili više stvari u isto vrijeme. Rasporedite svoje obaveze prema listi prioriteta i rješavajte ih jednu za drugom.

GDJE JE BUDUĆNOST BOSNE I HERCEGOVINE

EU STVARNOST ILI ILUZIJA ZA BiH

Toliko puta smo čuli rečenicu; "Kada je rok za ispunjenje uvjeta ulaska BiH u Evropsku uniju?" Mnogi od nas još uvijek ne znaju ni šta je to Evropska unija, šta se podrazumijeva pod uvjetima, jesu li oni mogući i sl. Ovaj tekst ima za cilj da vas upozna sa historijatom Evropske unije kao i osnovnim uvjetima koje državni kandidati trebaju ispuniti da bi se našli u tom elitnom društvu.

Predio: Mehmed IMAMOVIĆ, Ila

Evropska unija je regionalna organizacija evropskih država kroz koju članice ostvaruju zajedničke ciljeve kao što su uravnotežen privredni i društveni razvoj, visok stepen zaposlenosti, te zaštita prava i interesa građana. Proces evropske integracije započeo je kao sektorsko udruživanje država članica u sklopu Evropske zajednice za ugljen i čelik (osnovane 1952. Pariškim ugovorom), a nekoliko godina poslije proširio se i na druga područja: nuklearnu energiju u okviru Evropske zajednice za atomsku energiju (Euratom) i na druga, široko definirana, područja privrede.

Evropske su zajednice prerasle u Evropsku uniju 1993. godine kada je stupio na snagu Ugovor iz Maastrichta koji će kasnije biti dijelom izmijenjen Ugovorom iz Amsterdama 1999., i Ugovorom iz Nice 2003. Integraciju je započelo šest evropskih država: Belgija, Francuska, Italija, Luksemburg, Nizozemska i Njemačka koje su najprije osnovale Evropsku zajednicu za ugljen i čelik, a zatim Euratom i Evropsku ekonomsku zajednicu. Godine 1973. pridružile su im se Danska, Irska i Velika Britanija. Grčka postaje članicom 1981., a Portugal i Španija 1986 godine. Do četvrtog proširenja došlo je 1995. godine kada su članicama EU postale Austrija, Finska i Švedska. Najveće, i uistinu historijsko, proširenje ostvareno je 2004. godine.

U Uniju je ušlo čak deset novih država, među njima osam bivših komunističkih država. Članicama su postali: Kipar, Češka, Estonija, Latvija, Litva, Mađarska, Malta, Poljska, Slovačka i Slovenija. Za uspjeh evropske integracije uveliko su zaslužne institucije osnovane

na evropskoj razini. Političku funkciju, od osmišljavanja politika do njihovog pretakanja u pravno obavezujuće norme, imaju tri institucije: Evropska komisija, Vijeće ministara i Evropski parlament. Uz njih, sve važniji politički pokretač integracije postaje Evropsko vijeće, tijelo sastavljeno od predstavnika država članica na najvišem nivou ,tj. u sastavu čelnika država i vlada.

Kriteriji za članstvo: Na sastanku Evropskog vijeća u Kopenhagenu, održanom u junu 1993. godine, postavljena su tri kriterija koje svi budući kandidati moraju ispunjavati u punopravnom članstvu.

To su:

- Politički – stabilnost institucije koje osiguravaju demokraciju, vladavinu prava, poštivanja ljudskih prava i prava manjina i prihvaćanje ciljeva Unije.

- Privredni – postojanje djelotvornog tržišta privrede te sposobnost tržišnih faktora da se nose s konkretnijim pritiscima i tržišnim zakonima unutar EU

Evropska perspektiva je važna u poticanju svih strana u Bosni i Hercegovini da provedu političku i ekonomsku reformu, kao što je reforma policije. Puna saradnja s Međunarodnim sudom za ratne zločine počinjene na prostoru bivše Jugoslavije (ICTY) je ključna među uvjetima pod kojima se zemlja može približiti EU-i.

- Pravni – usvajanje cjelokupne pravne stečevine EU (acquis communautaire) na sastanku Evropskog vijeća u Madridu 1995. godine postavljen je četvrti kriterij kao preduvjet za članstvo (tzv. madridski kriterij)

- Administrativni – prilagodba odgovarajućih administrativnih struktura s ciljem osiguranja uvjeta za postupnu i skladnu intergraciju.

Događaji od 2002. godine

-2007. – Bugarska i Rumunija postale su punopravne članice Evropske unije, te su istupile iz CEFTA-e

- 2007. – Bugarski, rumunski i irski jezik postali su službeni jezici Evropske unije.

- 2007. - Njemačka je od Finske preuzela predsjedanje Evropskom unijom

Evropske države izvan EU

Temeljna ideja Evropske unije je ujedinjenje država evropskog kontinenta. Da bi se to ostvarilo, članicama Evropske unije trebalo bi postati još dvadeset evropskih država.

Albanija, Andora, Bjelorusija, Bosna i Hercegovina, Makedonija, Island, Lihteštajn, Moldavija, Monako, Norveška, Rusija,

San Marino, Srbija, Crna Gora, Švicarska, Ukrajina i Vatikan koje su evropske zemlje ali izvan Unije.

Bugarska, Hrvatska, Rumunija i Turska države su kandidatkinje za članstvo u Uniji.

Kojim se sve područjima života bavi Vijeće Evrope?

Za pristup Evropskoj uniji potrebno je postići određeni stepen privredne razvijenosti, visok stepen demokracije i poštivanja ljudskih prava.

Na putu u Evropsku uniju prvo treba proći kroz Vijeće Evrope.

Nastalo je još 1949. god., s ciljem unapređivanja ljudskih prava i saradnje u Evropi. Sjedište mu je u francuskom Porajnju, u Strasbourg.

i ekonomsku reformu, kao što je reforma policije. Puna saradnja s Međunarodnim sudom za ratne zločine počinjene na prostoru bivše Jugoslavije (ICTY) je ključna među uvjetima pod kojima se zemlja može približiti EU-i. Zatvaranjem Ureda visokog predstavnika (OHR) ljudi i institucije zemlje će dobiti vlasništvo nad svojom zajedničkom sudbinom.

Završetak pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju i njegova provedba će osnažiti evropsku perspektivu zemlje. Pod pretpostavkom da uvjeti budu ispunjeni, ovi pregovori mogu biti završeni u roku od nekoliko mjeseci. Ustavni razvoj je esencijalan za izgradnju funkcionalnije, održive i demokratske države. EU će se trebati pozabaviti

BiH - potencijalni kandidat za EU

Evropska perspektiva je važna u poticanju svih strana u Bosni i Hercegovini da provedu političku

pitanjem vlastitog predstavljanja u zemlji u budućnosti imajući u vidu zatvaranje OHR-a. Kakva budućnost čeka BiH to zna samo dragi Allah, dž.š..

JESTE LI ZNALI?

Pripremila: Velida SILAJDŽIJA, IIIb

- Za samo jednu sekundu Sunce daje energiju 35 milijardi puta veću od struje što se kroz čitavu godinu proizvede u SAD-u.

- Kad bi Zemlja bila veličine kao ljuska jajeta, najdublja bušotina ikad izbušena ne bi probila ljusku.

- Svake minute u svijetu bljesne 6000 munja, i svakog dana može se dići 44 000 oluja.

- U dijelu pustinje Atgrama u Čileu, kisa nije padala 400 godine.

- Jedan gram tla može sadržavati više od 150 000 praživotinja.

- Prosječan mozak odrasle osobe teži oko 1,3 kg.

- Od 1966. god. Francuz Michel Olito, gospodin Svezder, pojeo je i probavio 10 bicikala, 7 televizora, 6 svijećnjaka i sportski avion tipa Cessna.

- Pitagora nije htio jesti grah jer je vjerovao da grah ima dušu.

- Kada je slikar Rodin izložio prvo od svojih najuspješnijih djela Brončano doba, izazvao je pravu senzaciju. Kip je bio tako vjeran da su ga

Jeste li

znali?

optužili da ga je lijevao na živom modelu.

- Rijeka Dunav izvire u njemačkim Alpama, a na svom putu do Crnog mora protječe kroz 8 zemalja u kojima nosi nazive poput Donau, Dunaj, Dunarea, Donav i Dunav.

- Najveća pustinja na svijetu jest Sahara čija je površina 8 600 000 km² što znači da je veća od cijele Australije.

- Svake sekunde rode se tri djeteta u svijetu, što je gotovo 11 000 djece svakog sata i više od 2. 55 000 svakog dana.

- Danas u svijetu nepismeno je oko milijarde odraslih ljudi.

- Vatikan je jedina zemlja na svijetu u kojoj je latinski službeni jezik.

- Sud u Kini osudio je dvojicu poslodavaca na 18 mjeseci zatvora zbog toga

što su dopustili da slijepac projektira most koji se prilikom gradnje srušio, ozlijeđivši 12 osoba. Voditelji izgradnje Huang Wenge i Xia Jianzhong optuženi su zato što nisu zaustavili izgradnju mosta koju je vodila slijepa osoba.

Stavlja im se na teret i to što nisu zatražili nikakve certifikate od čovjeka koji je gradio most. Iako su znali da je graditelj slijep oni nisu učinili ništa čak niti nakon što je on promijenio projekt bez mišljenja profesionalaca o tome.

Projekt je bio loše napravljen, nacrti vrlo neprecizni i sve je to skupa dovelo do urušavanja konstrukcije mosta zbog čega su neki ljudi umalo izgubili život. Kineska novinska agencija Xinhua nije objasnila kako je slijepac uopće mogao projektirati most i kako je mogao procijeniti njegov izgled ako ne posjeduje čulo vida.

RAHAT ČOŠE

Pripremila: Džemka KARALIĆ, Ilb

Rahatluku nigdje kraja nema osim u „Šahidu“ jer je na kraju.

- U toj džamiji sam ja klanjao hutbe.
- Pazi što ne pazi.
- Ja kao budala ovdje izigravam budalu.
- Imam ja oči i na glavi.
- Gore digni nogu. (ruku)
- ...nego imati glupu pamet.
- Sad ste u vremenu kad imate vremena.
- I profesori imaju lapsus linqua.
- Ja i ona ćemo trenirati fudbal i nogomet.
- Uzmi tablu i obriši je.
- Nisam čula mobitel, bila mi isključena i tonovi i zvona.
- Vi uvijek palite sunce kad sam ja ovdje.
- Nije to auto, to je golf.
- Kako imate vremena gubiti tol'ko vrijeme.
- Ne lupaj po glupostima.
- De mi jednu gaziranu kolu.
- Pila sam đus od jagode.

Aforizmi

- Piši propalo...čitaj kako je napisano.
- Kakva sahrana...to treba doživjeti.
- Obradujte svoje noge...operite ih.
- Nisam lijep al sam glup.
- Cijelog života nije imao sreće ali kad su mu kopali grob pronašli su naftu.
- Firma mi posluje na ivici. Potpis: perač prozora
- Rad predstavlja zadovoljstvo... ali nije sad trenutak da se prepuštamo zadovoljstvu.

ŠIROK OSMIJEH
ZLATAN ZUB

- Bože spasi nas kuge, gladi i narodnjaka.
- Čim je čovjek pronašao vatru... žena je pristavila vodu za kahvu.
- Dosad sam te nosio u srcu...hodaj malo.

Ha hahahahaha ups malo slabije hihihihihii uredi je umjereno ipak (sredinom).

- Kisik je pronađen 1874 godine, nije poznato kako su ljudi do tada disali.
- Kako silazi slon sa stabla? Sjedne na list i čeka jesen.
- Da li znate kaka je razlika između paradajza i klavira... Ne znate? E onda pazite da vas ne zeznu na pijaci.

- Pitala profesoricu u školi Sulju, šta je brže: svetlost ili zvuk?
- Pa, zvuk je brži. Reče Suljo
- Profesorica zablenu pogleda Sulju i kaže:
- A kako si to ukapirao?
- Suljo:
- Kad upalim TV, prvo dođe zvuk pa onda slika.

SPORT

Pripremili: Muhamed BILČEVIĆ & Bilal ADILOVIĆ, Ia

Njegov agent Emil Danchev u petak je obznanio kako je Manchester United zainteresiran za usluge Berbatova.

Barcelona nudi Ronaldinju „mamutski” ugovor

Fudbaleru Barcelone Brazilcu Ronaldinju biće uskoro ponuđeno da za sumu od 130 miliona eura potpiše novi, desetogodišnji ugovor sa klubom, prenose španski mediji. Zvaničnici Barcelone žele da zadrže Ronaldinju u klubu do kraja njegove igračke karijere i spremni su da pomenutu sumu uvećaju koliko god je to potrebno kako bi ga ubedili da ostane na "Nou Kampu". Ronaldinju će biti ponuđeno da potpiše ugovor do 2010. godine, uz opciju da on bude produžen na još pet godina, ukoliko se obe strane saglase sa tim. Mediji tvrde da predsednik Barcelone Žoan Laporta neće ponuditi Ronaldinju da se odmah obaveže na 10 godina kako se "ne bi opustio i izgubio na oštirini". Brazilčev sadašnji ugovor ističe 2008. godine, ali on sadrži

klauzulu po kojoj po završetku svake sezone bilo koji klub uz adekvatno obeštećenje može da angažuje Ronaldinju. Među zainteresovanim se pominje super bogati Chelsea.

Bugarski napadač Dimitar Berbatov potvrdio je svoj ostanak u Tottenhamu čime je okončao naklapanja o mogućem napuštanju White Hart Lanea. Odlučio sam prošle sezone doći u Tottenham i nemam ga namjeru napustiti. Bar ne za sada. - rekao je Berbatov.

Nitko nije rekao da nije bilo interesa za mene, ali ovim želim da dam do znanja da za sada nigdje ne idem.

26-godišnji stigao iz njemačkog Leverkusena i iste sezone bio najbolji strijelac Spursa napadač je prošle sezone za 16 milijuna eura

Real M. konačno rješio pitanje centralnog braniča- kupljen Gabriel Milito. Sjajni, superbrzi argentinski branič. Roma odustala od Lucia, ali uzela Chivua iz Ajaxa za oko 18 mil.Eura. Totti presretan. I Barcelona konačno kupila vrhunskog braniča- Meksoš Marquez iz Monaca. Čini se da je Bog najpravednije raspodjelio pamet- svi misle da je imaju dovoljno

Solsker okončao karijeru

Napadač Manchester Uniteda Ole Gunnar Solskjaer odlučio se povući iz nogometa zbog problema sa ozljedom koljena koji ga prate već duže vrijeme

Ovaj 34-godišnji Norvežanin, koji je nazvan "ubojica dječjeg lica" nakon dugog izbjivanja vrati se na teren u prošloj sezoni i zabio za United 13 pogodaka.

Već u pripremnom periodu Solskjaer je obznanio da će stanje sa njegovim koljenom učiniti start nove sezone neizvjesnim.

Solskjaer je većinu svoje karijere nastupao za Manchester United u koji je stigao 1996. godine iz norveškog Moldea. Za klub sa Old Trafforda nastupio je 235 puta i postigao 92 pogotka.

Za reprezentaciju Norveške nastupao je od 1995. godine i ubilježio je 67 nastupa i postigao 23 pogotka

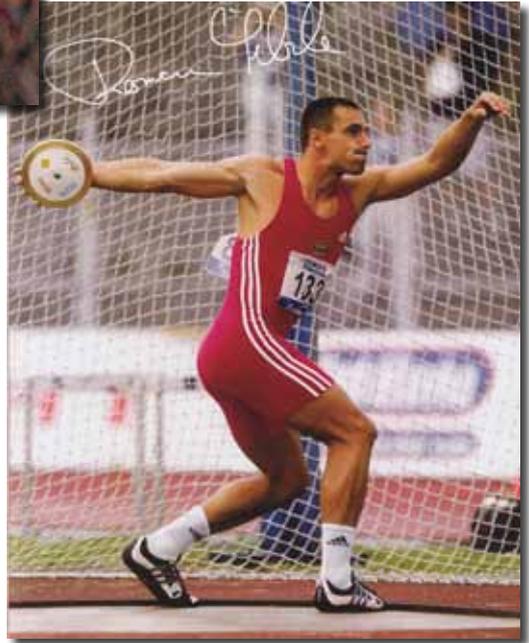
Tottenham nudi 10 milijuna za Riquelmea

Tottenham je odaslao ponudu od 10 milijuna funti za Juana Romana Riquelmea, tvrdi njegov agent. Ako se ništa novo ne pojavi smatram da bi Villarreal trebao prihvatiti ovu ponudu koja je dobra i za klub i za igrača. Mislim da Riquelme ako ne igre ne može ni doprinijeti Villarrealu, isplativije bi bilo da ga prodaju i vrate ono što su uložili u njega

Villarreal je dobio primamljivu ponudu od Tottenhama i predsjednik Fernando Roig je ozbiljno razmatra. Odluku moraju donijeti prije 31. kolovoza u protivnom Riquelme ostaje u Villarrealu pošto se trenutno ne nalazi u ozbiljnijim pregovorima niti s jednim klubom. - rekao

je njegov agent Marcos Franchi. 29-godišnji Argentinac je nakon neslaganja s trenerom Villarreala Pellegrinijem, prošlu sezonu proveo na posudbi u Boca Juniorsima, klubu iz kojeg se prije pet godina i preselio u Europu.

Osaka: U Japanu počelo Svjetsko prvenstvo u atletici

U Osaki je počelo 11. Svjetsko prvenstvo u atletici koje se održava do 2. septembra, a na njemu će učestvovati 3.200 sportista. Međunarodna atletska federacija objavila je da će rekordne 203 države učestvovati na Svjetskom prvenstvu, a da je dosadašnji rekord držala Sevilja gdje su, 1999. godine, učestvovala 202 države.

Nagradni fond premašuje sedam miliona dolara. Pobjednici u pojedinačnim disciplinama dobiće nagradu od 60.000 dolara, a pobjeda štafete biće nagrađena sa 80.000 dolara.

Nagrada za svjetski rekord je 100.000 dolara.

ZANIMLJIVOSTI

Pripremio: Almedin SPAHIĆ, Illa

Osmogodišnja je djevojčica u manje od dva mjeseca pretrčala 3500 kilometara te u pratnji ambicioznog oca, na biciklu, stigla u glavni grad, izvijestila je kineska državna agencija Xinxua. Otac tvrdi da kćer nije prisiljavao da trči, no neki ga stručnjaci i tamošnji mediji optužuju za zlostavljanje.

Malodobna je maratonka, Zhang Huimin, visoka 1,22 metra i teška samo 21 kilogram, premlada da se natječe na Olimpijskim igrama 2008., no njezin se otac nada da će moći sudjelovati na Olimpijadi 2016., kad joj bude 17 godina. - Ona voli trčati. Mnogi nas ne razumiju- izjavio je otac Zhang Jianmin, kojega je supruga ostavila jer se protivila napornim treninzima svoje kćeri.

Jedan šezdesetogodišnjak iz Dubaija postavio je pred sebe neobičan cilj - postati otac tačno stotinu djece. Zvuči nevjerovatno, ali ne ukoliko znate

da već sada ima 78 potomaka. Pored mnogobrojne djece, Daad Mohammed Murad Abdul Rahman imao je dosad 15 žena, ali od nekih se morao razvesti, budući da prema zakonu smije imati samo četiri žene istovremeno. "2015. godine imat ću 68 godina i stotinu djece," izjavio je jednonogi Abdul Rahman za lokalni tabloid. "Nakon tog prestat ću se ženiti. Moram se oženiti barem još triput da bih postigao stotku." Na naslovnici tog tabloida Abdul Rahman je okružen svojom djecom, čija je starost od 36 godina do tek 20 dana. Dvije njegove sadašnje supruge trenutno su trudne. Ova mnogobrojna obitelj živi u 15 kuća, a glava obitelji prehranjuje ih sa svojom vojnom mirovinom i uz pomoć države.

Jedan kineski elitni vrtić, s vjerojatno najvišom školarinom u zemlji, u svoje redove ne prima djecu s uglatim glavama. Navodno nisu dovoljno pametna i osuđena su na potpuni neuspjeh. Elitni vrtić u Kini kaže da će primati samo djecu okruglih glava jer su najpametnija. Li Junjie obrazovni vrtić u Zhengzhou provjerava oblik dječje glave kao dio obaveznog testiranja za upis u vrtić. 'Okrugla glava nagovješćuje pamet, djeca s ravnom, uglatom glavom nikad ne mogu biti najbolja, ma koliko se trudila', tvrdi vlasnik Li Junjie. Godišnja "školarina" u ovom vrtiću iznosi

7000 funti i vjerojatno je najviša u Kini, a njegovi vlasnici garantiraju djeci odličnu budućnost. "Svaki učenik u mojoj školi će postati talentiran. S tri godine će već naučiti čitati. Peti razred upisati će sa sedam, a fakultet s 15 godina", hvali se vlasnik. "Imamo 21 učenika i 13 nastavnika. Osiguravamo im najbolje moguće obrazovanje". No za sve to morate imati okruglu glavu.

Kineski par želi svom novorođenom djetetu dati ime '@', objasnivši kako znak koji se koristi za email odražava njihovu ljubav prema potomku. "Cijeli svijet koristi taj znak kada piše email, a prevedeno na kineski znači 'volim ga'", objasnio je otac dužnosniku kineskog Povjerenstva za jezik Liju Yummingu. Znak '@' dobro je poznat kineskim korisnicima interneta, ali se često koriste engleski naziv 'at' da se istaknu. Na mandarinskom dijalektu kada se izgovori s razvučenim 'T' to zvuči kao 'ai ta', ili 'volim ga'. Li je na konferenciji za novinare izjavio da je davanje imena djetetu ekstremni primjer kako Kinezi uslijed komercijalizacije i internetizacije društva sve hrabrije pristupaju jeziku. Nije rekao jesu li dužnosnici prihvatili '@' kao ime, no, prošle godine vlada je donijela odluku o zabrani davanja imena sa arapskim brojevima, na stranom jeziku

i simbolima koji ne pripadaju kineskim manjinskim jezicima.

"Galactic Suite" će biti prvi svemirski hotel, a njegovo otvaranje planira se za 2012. godinu. Putnicima će biti omogućeno da putuju oko svijeta za svega 80 minuta. Arhitekti su predvidjeli da će taj hotel biti najskuplji na svijetu, a za boravak u njemu na tri dana, posjetitelji će morati izdvojiti nemalih četiri miliona dolara. Možda se ova cijena čini previsokom, no arhitekti su izračunali da na svijetu postoji oko 40.000 ljudi koji si taj (skupi) boravak u hotelu mogu priuštiti, prenosi Reuters.

Tokom trodnevnog boravka u hotelu, gosti će moći dnevno vidjeti čak petnaest puta izlazak sunca, a na sebi će imati posebno dizajnirana Velcro odijela, koja će im omogućiti da se po hotelu kreću poput Spidermana. S obzirom da se u takvom hotelu ljudi nalaze u bestežinskom stanju, zanimljivo je kako će se ljudi koristiti kupaonicom, primjerice kako će vršiti intimne nužde i kako će se tuširati. Predviđeno je da će gosti za potrebe tuširanja ulaziti u posebnu prostoriju, tzv. spa sobu, koja će zapravo cijela biti ispunjena vodenim mjehurićima. Dok se gosti odmaraju od gledanja "krajolika", moći će sudjelovati u znanstvenim eksperimentima. Ovaj hotel je uistinu ostvarenje znanstvene maštarije, a gradnja hotela će stajati čak tri milijarde dolara.

Osim trodnevnog boravka u hotelu, cijena od 4 miliona dolara predviđa i osam sedmica treninga u svemirskom kampu u James Bond stilu, odnosno pripremanje za ovu nezaboravnu avanturu. Upravitelj ovog projekta, Xavier Claramunt, nada se da će se ljudi kojima bude omogućeno vidjeti planetu s jednog drugog stajališta, senzibilizirati za probleme naše planete i da će nakon boravka u svemirskom hotelu više cijeniti i čuvati Zemlju.

Doktorica medicinskih znanosti Phyllis Turner sa Sveučilišta Adelaide krenula je na postdiplomski studij u 90. godini, a ove je sedmice primila tu znanstvenu titulu. "Presretna sam nakon pet godina učenja, no nesretna što sam djelomično nepokretna", rekla je gospođa Turner koja se kreće uz pomoć štapa. Njezin mentor, profesor Maciej Henneberg, kaže da je bio zadivljen njezinom energijom i upornošću. "Ponekad se budila u pet sati ujutro i razmišljala o

nečemu, potom bi me nazvala samo kako bi provjerila što mislim o tome", rekao je Henneberg. Turner je osnovnu školu napustila u 12. godini kako bi pomogla majci brinuti se za braću i sestre nakon što ih je napustio otac.

Kineska je policija, brinući se da bi loše ponašanje navijača moglo nanijeti štetu ugledu Kine uoči Olimpijskih igara koje će se u toj zemlji održati 2008., odlučila uhapsiti sve navijače koji budu psovali na nogometnoj utakmici ovaj vikend. Policija će snimati navijače u nedjelju na utakmici između Barcelone i pekinškog kluba Guoan, tražeći one koji psuju, tuku se, izazivaju nered i bacaju smeće, javlja kineska agencija Xinhua. Osim što mogu biti uhapšeni, navijači koji se ne budu pristojno ponašali na nogometnoj utakmici mogu biti kažnjeni zabranom od 12 mjeseci

posjećivanja nogometnih utakmica. Policija će iskoristiti nedjeljni meč, na kojem bi moglo biti i 30.000 navijača, "kao vježbu za predstojeće Olimpijske igre".

Poštovani čitaoci,

Projekat izgradnje Komplexa Čajangradske medrese još nije dovršen. Zbog toga nastavljamo akciju prikupljanja novčanih i ostalih sredstava u svrhu izgradnje Komplexa. Novčani prilozima mogu se uplatiti na blagajni Medrese ili putem transakcijskog računa Fondacija "Osman-ef. Redžović" kod ABS banke broj:

199-047-000-529-65-39

Također napominjemo da akcija "300 vakifa" još uvijek traje. Molimo cijenjene čitaoce da ovu napomenu imaju u vidu.

Uprava Medrese vam se unaprijed zahvaljuje!

**KOLEKTIV MEDRESE VAM ŽELI
SRETNE I BERIČETNE RAMAZANSKE
MUBAREK DANE**

RAMAZANSKA VAKTIJA ZA PODRUČJE SARAJEVA

(1428. hidž. god. – septembar / oktobar 2007.)

DAN			Praznici, faze Mjeseca i drugi astronomski podaci	Zora		Izlazak Sunca		Podne		Ikindija		Aksam (zalazak Sunca)		Jacija		Kibla-sat	
Po kalendaru	U sedmici	Po takvimu		s	m	s	m	s	m	s	m	s	m	s	m	s	m
13	Če	1		Ramazan 1428. (Početak posta)	4	38	6	16	12	43	16	14	19	08	20	35	10
14	Pe	2	Džuma		40		17		43		13		06		33		30
15	Su	3	Ejlu	4	41	6	19	12	43	16	12	19	04	20	31	10	29
16	Ne	4			43		20		42		11		02		29		28
17	Po	5			44		21		42		10		00		26		27
18	Ut	6			46		22		42		09	18	58		24		25
19	Sr	7	Prva četvrt 16:48		47		23		41		08		57		22		24
20	Če	8			48		24		41		07		55		20		23
21	Pe	9	Džuma		49		25		40		05		53		18		21
22	Su	10	Ravnodnevica	4	51	6	26	12	40	16	03	18	51	20	16	10	20
23	Ne	11			52		27		40		02		49		14		19
24	Po	12			54		28		39		01		47		12		18
25	Ut	13			55		30		39		00		45		10		16
26	Sr	14	Pun Mjesec 19:45		56		31		39	15	59		43		08		15
27	Če	15			57		32		38		57		41		06		14
28	Pe	16	Džuma. Dan Udruženja İlmijje		59		33		38		56		40		05		13
29	Su	17	Dan pobjede na Bedru. Dan dijaspore	5	00	6	35	12	38	15	55	18	38	20	03	10	11
30	Ne	18			01		36		37		54		37		01		10
1	Po	19		5	02	6	37	12	37	15	53	18	35	19	59	10	09
2	Ut	20	Ulazak u l'tikaf (iza ikindije)		03		38		37		51		33		57		07
3	Sr	21	Posljednja četvrt 09:06		04		40		36		49		31		55		06
4	Če	22			06		41		36		48		29		53		05
5	Pe	23	Džuma		07		42		36		47		27		51		04
6	Su	24		5	08	6	43	12	36	15	45	18	25	19	49	10	03
7	Ne	25			09		44		35		43		24		47		01
8	Po	26	Lejletu-l-kadr		11		45		35		42		22		45		00
9	Ut	27			13		46		35		41		20		44	9	59
10	Sr	28			14		47		34		40		18		42		58
11	Če	29	Mijena 05:02		15		49		34		38		16		40		57

Bajram-namaz je u petak 12. oktobra u 07 s 35m

Medresa "Osman ef. Redzovic"

Breza

Podlugovi

Iljas

Visoko

Visoko - pyramid 01 Pyramid of the Sun 4

Visoko - pyramid 02

